

"Медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізу қағидаларын бекіту туралы" 2023 жылғы 29 маусымдағы № 260 және "Халықты әлеуметтік қорғау саласында арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету стандарттарын бекіту туралы" 2023 жылғы 29 маусымдағы № 263 Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің бұйрықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 2 мамырдағы № 131 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2025 жылғы 5 мамырда № 36078 болып тіркелді

БҰЙЫРАМЫН:

1. "Медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 29 маусымдағы № 260 (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 32922 болып тіркелген) бұйрығына мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

көрсетілген бұйрықпен бекітілген Медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізу қағидаларында:

2, 3 және 4-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"2. Медициналық-әлеуметтік сараптаманы (бұдан әрі – МӘС) Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Халықты әлеуметтік қорғау саласындағы реттеу және бақылау комитетінің аумақтық бөлімшелері (бұдан әрі – аумақтық бөлімшелер) жүргізеді.

3. Осы Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) абилитация – мүгедектігі бар адамдардың бойында тұрмыстық, қоғамдық және кәсіптік қызметке қабілеттілікті қалыптастыруға және дамытуға бағытталған шаралар кешені;

2) біліктілік – жұмыскердің кәсіптік даярлығының дәрежесі, жұмыстың белгілі бір дәрежедегі күрделілігін орындау үшін қажетті білімі, ептілігі мен дағдыларының болуы ;

3) емдеуші дәрігер – пациент медициналық ұйымда байқауда болған және емделген кезеңде оған медициналық көмек көрсететін дәрігер;

4) еңбекке қабілеттіліктен айырылу – жұмыскердің жұмысты орындау, қызмет көрсету қабілетінен айырылуы, оның дәрежесі айырылған еңбекке қабілеттілігіне пайыздық қатынаста көрсетіледі;

5) еңбек қабілеті – жұмыстың орындалу мазмұнына, көлеміне және шарттарына қойылатын талаптарға сәйкес қызметті жүзеге асыру қабілеті;

6) "Еңбек нарығы" автоматтандырылған ақпараттық жүйесі (бұдан әрі – "Еңбек нарығы" ААЖ) – әлеуметтік-еңбек саласында халыққа мемлекеттік қызмет көрсету мақсатында халықты жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі уәкілетті органның, халықты жұмыспен қамтудың жергілікті органдарының, халықты жұмыспен қамту орталықтарының, еңбек ресурстарын дамыту және ведомствоаралық өзара іс-қимыл орталығының қызметін автоматтандыруға арналған аппараттық-бағдарламалық кешен;

7) кәсіптік ауру – жұмыскердің өз еңбек (қызметтік) міндеттерін орындау кезінде жұмыскерге зиянды және (немесе) қауіпті өндірістік факторлардың әсер етуінен туындаған созылмалы немесе жіті ауруы;

8) кәсіптік еңбекке қабілеттілік – жұмыскердің белгілі бір біліктіліктегі, көлемдегі және сападағы жұмысты атқару қабілеті;

9) кәсіптік еңбекке қабілеттіліктен айырылу дәрежесі (бұдан әрі – КЕА дәрежесі) – жұмыскердің еңбек (қызметтік) міндеттерін атқару қабілетінің төмендеу деңгейі;

10) куәландыру – оңалту әлеуеті мен болжамын белгілей және ескере отырып, МӘС жүргізу;

11) куәландырылатын адам – өзіне қатысты МӘС жүргізілетін адам;

12) Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің "Е-Собес" автоматтандырылған ақпараттық жүйесі (бұдан әрі – "Е-Собес" ААЖ) – материалдық және заттай мәнде әлеуметтік көмек, арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсетудің бизнес-процестерін автоматтандыруға, жергілікті атқарушы органдар жүргізетін іс-шаралардың дерекқорын қалыптастыруға, жүргізуге және пайдалануға арналған аппараттық-бағдарламалық кешен;

13) Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Халықты әлеуметтік қорғау саласындағы реттеу және бақылау комитеті (бұдан әрі – Комитет) – өз құзыреті шегінде әлеуметтік және зейнетақымен қамтамасыздандыру, мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау саласындағы іске асыру және бақылау функцияларын жүзеге асыратын уәкілетті мемлекеттік органның ведомствосы;

14) қысқа мәтіндік хабарлама (бұдан әрі-sms – хабарлама) – ұялы байланыс желісі арқылы ақпаратты қабылдау және беру бойынша ұялы байланыс операторы көрсететін қызмет;

15) МӘС – мүгедектікті және (немесе) еңбекке қабілеттіліктен айырылу дәрежесін белгілеп (белгілемей), куәландырылатын адамның организмі функцияларының тұрақты бұзылуынан туындаған тыныс-тіршілігінің шектелуін бағалау, сондай-ақ оның әлеуметтік қорғау шараларын қажетсінуін айқындау;

16) МӘС әдіснама және бақылау бөлімі (бұдан әрі – МӘС ӘББ) – аумақтық бөлімшенің МӘС мәселелері бойынша әдіснаманы және бақылауды, бақылау жүргізу

бойынша қайта куәландыру, МӘС бөлімдерінің сараптамалық қорытындысына шағымдарды қарауды жүзеге асыратын бөлімі;

17) медициналық-әлеуметтік сараптама бөлімшесі (бұдан әрі – МӘС бөлімшесі, бөлімі) – уәкілетті мемлекеттік органның МӘС жүргізетін құрылымдық бөлімшесі;

18) медициналық-әлеуметтік сараптаманың тәуелсіз сарапшысы (бұдан әрі – МӘС тәуелсіз сарапшысы) – уәкілетті мемлекеттік орган айқындайтын талаптарға сәйкес келетін және медициналық-әлеуметтік сараптаманың тәуелсіз сарапшыларының тізілімінде тұратын жеке тұлға;

19) медициналық-әлеуметтік сараптаманың эксаумақтық сарапшысы – қызмет көрсету өңірінен тыс жерде тұратын көрсетілетін қызметті алушыларға, сырттай проактивті куәландыру жүргізетін медициналық-әлеуметтік сараптама бөлімінің маманы;

20) мүгедектігі бар адам – тыныс-тіршілігінің шектелуіне және оны әлеуметтік қорғау қажеттігіне алып келетін, ауруларға, мертігулерге (жаралануға, жарақаттарға, контузияларға), олардың зардаптарына, бұзылуларына байланысты организм функциялары тұрақты бұзылып, денсаулығы нашарлаған адам;

21) мүгедектігі бар бала – тыныс-тіршілігінің шектелуіне және әлеуметтік жағынан қорғау қажеттігіне алып келетін, ауруларға, мертігулерге (жаралануға, жарақаттарға, контузияларға), олардың зардаптарына, бұзылуына байланысты организм функциялары тұрақты бұзылып, денсаулығы нашарлаған он сегіз жасқа дейінгі адам;

22) мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қорғау – мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік көмек көрсету, оңалту, сондай-ақ олардың қоғамға етене араласуы жөніндегі шаралар кешені;

23) мүгедектігі бар адамдарды оңалту – мүгедектігі бар адамның тұрмыстық, қоғамдық, кәсіптік және өзге қызметке қабілетін толық немесе ішінара қалпына келтіруге бағытталған шаралар кешені;

24) "Мүгедектігі бар адамдардың орталықтандырылған деректер банкі" автоматтандырылған ақпараттық жүйесі (бұдан әрі – "МОДБ" ААЖ) – мүгедектікті белгілеу, еңбекке қабілеттіліктен айырылу, абилитациялау және оңалтудың жеке бағдарламасын әзірлеу бойынша бизнес-процестерді автоматтандыруға, сондай-ақ МӘС бөлімдерінде куәландырудан өткен адамдар бойынша деректерді сақтау мен өңдеуге арналған аппараттық-бағдарламалық кешен;

25) мүгедектік – организм функциялары тұрақты бұзылып, денсаулығының нашарлауы салдарынан адамның тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі;

26) мүгедектігі бар адамды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасы (бұдан әрі – ОЖБ) – мүгедектігі бар адамды абилитациядан және оңалтудан өткізудің нақты көлемін, түрлері мен мерзімдерін оның жеке қажеттіліктері негізінде белгілейтін құжат;

27) оңалту әлеуеті – мүгедектігі бар адамдардың организмнің бұзылған функциялары мен қабілеттерін медициналық, психологиялық және әлеуметтік факторларды талдау негізінде қалпына келтірудің нақты мүмкіндіктерінің көрсеткіші;

28) оңалту болжамы – оңалту әлеуетін іске асырудың болжамды мүмкіндігі және мүгедектігі бар адамдарды қоғамға кіріктірудің болжамды деңгейі;

29) оңалту-сараптамалық диагностика – оңалту әлеуетінің, оңалту болжамының бағасы;

30) "Оңалтудың техникалық құралдары" ақпараттық жүйесі (бұдан әрі – ОТҚ АЖ) – ОЖБ-ға сәйкес мүгедектігі бар адамдарға берілетін техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдар мен арнаулы жүріп-тұру құралдарын іріктеу процесін автоматтандыруға арналған ақпараттық жүйе;

31) организм функцияларының бұзылуы – организмнің қызметінде немесе құрылымында туындайтын, олардың нормадан едәуір ауытқуы ретінде қаралатын проблемалар;

32) өндірістік жарақат – өзінің еңбек міндеттерін орындау кезінде алған, еңбекке қабілеттіліктен айырылуына әкеп соққан, жұмыскер денсаулығының зақымдануы;

33) сырттай проактивті куәландыру – Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің ақпараттық жүйелерінен (бұдан әрі – ҚР ДСМ АЖ) келіп түскен иесіздендірілген құжаттар негізінде МӘС жүргізу;

34) тіршілік әрекеті мен денсаулықтың жұмыс істеуінің, шектелулерінің халықаралық сыныптамасы (бұдан әрі – ЖХС) – денсаулық, тіршілік әрекетінің шектелуі және жұмыс істеу компоненттерінің сыныптамасы;

35) тыныс-тіршіліктің шектелуі – адамның өзіне-өзі қызмет көрсету, өздігінен жүріп-тұру, бағдарлай алу, қарым-қатынас жасау, өзінің мінез-құлқын бақылау, оқу және еңбек қызметімен айналысу қабілетінен немесе мүмкіндігінен толық немесе ішінара айрылуы;

36) уәкілетті мемлекеттік орган – Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес халықты әлеуметтік қорғау саласындағы басшылықты және салааралық үйлестіруді, Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қордың қызметін реттеуді, бақылау функцияларын жүзеге асыратын орталық атқарушы орган.

4. Көрсетілетін қызметті алушының "Дербес деректер және оларды қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес дербес деректер және "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы" Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес медицина қызметкерінің құпиясын құрайтын мәліметтерді жинауға, өндеуге және беруге келісімі және медициналық ұйымның дәрігерлік-консультациялық комиссиясының (бұдан әрі – ДКК) жолдамасы:

1) организм функциялары тұрақты бұзылған кезде алғаш куәландыру;

2) қайтадан куәландыру (қайта куәландыру) мақсатында МӘС жүргізу үшін негіздеме болып табылады.";

7-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"7. Адамдарды МӘС-ке жіберу кезінде медициналық есепке алу құжаттамасын ресімдеудің, медициналық тексеріп-қарау толықтығын, көлемін, негізділігін, мерзімдері мен сапасын бақылауды жолдама берген медициналық ұйымның ДҚК төрағасы қамтамасыз етеді.";

10-тармақтың 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

"1) медициналық ақпараттық жүйеде (бұдан әрі – МАЖ) интеграциялау арқылы:

ҚР ДСМ АЖ-дан "Бекітілген халық тіркеліміне" (бұдан әрі – БХТ) медициналық ұйым туралы мәліметтерді және пациентті тіркеу күні, әрекет қабілеттілігі мәртебесі, пациентті тіркеу орны, жеке басты куәландыратын құжаттардың деректері туралы мәліметтерді алу бөлігінде;

ҚР ДСМ АЖ-дан "Диспансерлік науқастардың электрондық тіркеліміне" (бұдан әрі – ДНЭТ) пациент, АХЖ-10 коды бойынша тарихи деректермен және нозологиялармен "Д" есебіне қойылған күні туралы мәліметтер алу бөлігінде;

ҚР ДСМ АЖ-дан "Стационарлық науқастардың электрондық тізіліміне" (бұдан әрі – СНЭТ) емделген жағдай туралы мәліметтер алу бөлігінде;

МАБ-тан пациенттің немесе оның өкілінің ұялы байланысының абоненттік құрылғысының нөмірін тіркеу туралы мәліметтерді алу бөлігінде пациент деректерін тексеру жүргізеді;"

17-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"17. МӘС ұсынылған құжаттарды (клиникалық-функционалдық, әлеуметтік, кәсіптік және басқа да деректерді) қарау, куәландырылатын адамды көзбе-көз тексеру, организм функцияларының бұзылу мен тыныс-тіршіліктің, оның ішінде еңбекке қабілеттілігінің шектелу дәрежесін бағалау жолымен МӘС бөлімі басшысының немесе МӘС ӘББ басшысының (бұдан әрі - басшы) және кемінде екі маманның қатысуымен алқалы түрде жүргізіледі.

МӘС бөлімінің және/немесе МӘС ӘББ көзбе көз куәландыруды, қайта куәландыруды жүргізу барысы аудиобейнежазба құралдарын пайдалана отырып белгіленеді. Аудио-бейнежазбалардың деректері МӘС жүргізілген күннен бастап кемінде 4 (төрт) ай сақталады.";

мынадай мазмұндағы 17-1-тармақпен толықтырылсын:

"17-1. Сырттай проактивті куәландыру МӘС бөлімінің эксаумақтық басшысының, МӘС эксаумақтық сарапшысының және МӘС тәуелсіз сарапшысының (бұдан әрі - сарапшылар) қатысуымен жүргізіледі.

МӘС тәуелсіз сарапшылары болмаған кезде немесе толық жүктемесі кезінде сырттай проактивті куәландыру МӘС бөлімінің эксаумақтық басшысының және екі эксаумақтық сарапшысының қатысуымен жүргізіледі.";

18-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"18. МӘС сараптамалық қорытындысы осы Қағидаларға 6-қосымшаға сәйкес ЖХС-ға сәйкес организмнің негізгі функциялары бұзылуының және тыныс-тіршілік шектелуінің жіктемесі негізінде, сондай-ақ осы Қағидаларға 7-қосымшаға сәйкес он сегіз жасқа дейінгі балаларға мүгедектік мерзімдерін белгілеу үшін медициналық көрсетілімдер, осы Қағидаларға 7-1-қосымшаға сәйкес он сегіз жастан асқан адамдарға мүгедектік тобы және (немесе) кәсіптік еңбекке қабілеттілігінен айырылу дәрежесі қайта куәландыру мерзімінсіз және (немесе) жалпы еңбекке қабілеттілігінен айырылу дәрежесі міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің қатысушысы Қазақстан Республикасы Әлеуметтік кодексінің 207-бабының, 1-тармағында көзделген жасқа толғанға дейін белгіленетін қалпына келмейтін кемістіктер мен аурулар тізбесіне (бұдан әрі – Қалпына келмейтін кемістіктер мен аурулар тізбесі), осы Қағидаларға 7-2-қосымшаға сәйкес он сегіз жастан асқан адамдарға мүгедектік 5 жыл мерзімге белгіленетін аурулардың, кемістіктердің тізбесіне медициналық көрсетілімдер негізінде организмнің жай-күйі мен тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесін кешенді бағалауға байланысты шығарылады.";

20-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"20. Сараптамалық қорытынды:

1) көзбе-көз куәландыруға жүгінген күні;

2) МӘС актісінің жобасы сырттай проактивті куәландыруға келіп түскен күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде шығарылады. МӘС актісі жобасының 16.00-ден кейін түскен жағдайда, сараптамалық шешім шығару мерзімі көзбе-көз куәландырылған күннен бастап есептеледі;

3) 10 (он) жұмыс күні ішінде:

МӘС бөлімі алдын ала шығарылған сараптамалық қорытындысымен бірге куәландырылатын адамды және (немесе) куәландырылатын адамның құжаттарын МӘС ӘББ-ге консультацияға жіберген кезде көзбе-көз куәландыру күнінен бастап шығарылады. МӘС ӘББ консультациялық қорытынды шығарады, ол МӘС бөлімі сараптамалық қорытынды шығару кезінде есепке алынады.

Егер куәландырылатын адам МӘС бөліміне және (немесе) МӘС ӘББ-ге келмесе, МӘС бөлімі оныншы жұмыс күні алдын ала шығарылған сараптамалық қорытындыға сәйкес және МӘС ӘББ консультациялық қорытындысын ескере отырып сараптамалық қорытынды шығарады;

МӘС актісі сырттай проактивті куәландыруға бөлінген күннен бастап, осы Қағидалардың 12-тармағында көрсетілген куәландырылатын адамның құжаттарын көзбе-көз куәландыруға жолдаған кезде, осы Қағидалардың 45-тармағында көзделген жағдайларда немесе оны қайта бөлу кезінде, сарапшы еңбекке уақытша жарамсыздық парағына шыққан жағдайда шығарылады.";

23-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"23. № 031/е нысанында көрсетілген функционалдық бұзылыстардың дәрежесін және диагнозын нақтылау үшін МӘС ӘББ шағымдану бойынша МӘС-ті жүргізген кезде консультанттар (кардиологтар, онкологтар, офтальмологтар, педиатрлар, психологтар және басқа да бейінді мамандар) шақырылады.";

25-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

"25. Сырттай проактивті куәландыру кезінде № 031/е нысаны "МОБД" ААЖ-ның "Тіркелген МӘС актілерінің тізілімі" модуліне және автоматты түрде түседі.

1) осы Қағидаларға 8-қосымшаға сәйкес куәландырылатын адамның келіп түскен медициналық құжаттарының негізінде МӘС актісінің жобасы (бұдан әрі - МӘС актісінің жобасы) қалыптастырылады;

МӘС актісінің жобасына автоматты түрде жасалатын және 14 саннан куәландыру күні мен реттік нөмірден тұратын бірегей нөмір беріледі;

2) медициналық құжаттарда көрсетілген куәландырылатын адамның жеке сәйкестендіру нөмірі (бұдан әрі – ЖСН), тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) (бұдан әрі - Т.А.Ә.), туған күні, тұрғылықты жері, жұмыс орны, медициналық ұйымның, медицина қызметкерлерінің және заңды өкілінің деректері иесіздендіріледі;

3) осы Қағидаларға 9-қосымшаға сәйкес нысан бойынша күту парағы қалыптастырылады;

4) осы Қағидалардың 17-1-тармағына сәйкес МӘС актісінің жобасы МӘС бөлімінің экзаумқтық басшысына және бейінін ескере отырып, екі сарапшыға бөлінеді.

Бөлу еңбек демалысының немесе ақысыз демалыстың кезеңдерін, іссапар кестелерін, сондай-ақ уақытша еңбекке жарамсыздық кезеңін ескере отырып жүзеге асырылады.

5) МӘС актісінің жобасын бөлу кезінде деректер иесіздендіріледі.";

31 және 32-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"31. Қайта куәландыру мерзімінсіз мүгедектік:

1) осы Қағидаларға 7-1-қосымшаға сәйкес Қалпына келмейтін кемістіктер мен аурулар тізбесіне сәйкес;

2) осы Қағидаларға 7-2-қосымшаға сәйкес Он сегіз жастан асқан адамдарға мүгедектік 5 жыл мерзімге белгіленетін аурулардың, кемістіктердің тізбесінде көрсетілген жағдайларды қоспағанда организм функцияларының тұрақты, қалпына келмейтін өзгерістері мен бұзылулары болған, толық көлемде жүргізілген оңалту іс-шаралары тиімсіз, оперативті емдеу және/немесе органдардың трансплантациясын қоса алғанда, мүгедектік тобы тұрақты болған кезде және бірінші топтағы мүгедектігі бар адамды кемінде төрт жыл, екінші топтағы мүгедектігі бар адамды кемінде бес жыл, үшінші топтағы мүгедектігі бар адамды кемінде алты жыл динамикалық қадағалаған кезде;

3) осы Кодекстің 207-бабының 1-тармағында көзделген зейнет жасындағы адамдарға оңалту болжамы қолайсыз болған кезде белгіленеді.

32. Он сегіз жастан асқан адамдарға мүгедектік осы Қағидаларға 7-2-қосымшаға сәйкес Он сегіз жастан асқан адамдарға мүгедектік 5 жыл мерзімге белгіленетін аурулар, кемістіктер тізбесіне сәйкес 5 жыл мерзімге белгіленеді.";

43, 44, 45, 46 және 47-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

"43. Сырттай проактивті куәландыру кезінде МӘС-ке негізсіз жіберу туралы сараптамалық шешім мынадай жағдайларда:

1) еңбекке уақытша жарамсыздық мерзімдері Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 18 қарашадағы № ҚР ДСМ-198/2020 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21660 болып тіркелген) бекітілген Еңбекке уақытша жарамсыздыққа сараптама жүргізу, сондай-ақ еңбекке уақытша жарамсыздық парағын немесе анықтамасын беру қағидаларына сәйкес келмеген кезде;

2) мүгедектік белгілеуге деректер болмаған кезде (алғаш куәландыру кезінде);

3) мүгедектік тобын күшейтуге деректер болмаған кезде (қайта куәландыру кезінде);

4) соңғы 2 (екі) айда куәландыру болған кезде шығарылады.

44. Сырттай проактивті куәландыру кезінде № 031/е нысанын сапасыз толтыру туралы сараптамалық шешім мынадай жағдайларда:

1) организм функцияларының бұзылу дәрежесін дәлелдейтін зертханалық және функционалдық зерттеулер деректері болмаған кезде;

2) медициналық-әлеуметтік көрсетілімдер болса да оналту іс-шараларының жоспарында ұсынымдар болмаған кезде;

3) құжаттар/мәліметтер және/немесе олардағы деректер сәйкес келмеген кезде шығарылады.

"Сапасыз толтырылған" деген белгісі бар "МӘС сараптамалық қорытындысы туралы хабарлама" оны қайтару себептерін жою және адамды сырттай проактивті куәландыруға (қайта куәландыру) қайта жіберу мәселесін шешу үшін медициналық ұйымдарға жолданады.

45. Мүгедектік тобы бойынша үш сараптамалық шешімдер сәйкес келмеген, сондай-ақ сәйкессіздік туралы сараптамалық шешімдер шығарылған жағдайларда:

Нозологиялық нысандар тізбесіндегі диагноз;

жолдаманың мақсаттары;

организм функцияларының бұзылу дәрежесін дәлелдейтін зертханалық және функционалдық зерттеулер деректерінің белгіленген жағдайда:

1) № 031/е нысаны куәландырушы адамның тұрақты тіркелген жері бойынша МӘС бөліміне автоматты түрде жолданады;

2) автоматты түрде:

ҚР ДСМ АЖ-ға МАЖ-ға жолдау үшін – көрсетілетін қызметті алушыны көзбе-көз куәландыруға тұрақты тіркелген жері бойынша МӘС бөліміне бару қажеттілігі туралы

мәлімет көрсетілген № 031/е нысанындағы "МӘС сараптамалық қорытындысы туралы хабарлама";

көрсетілетін қызметті алушыға (оның өкіліне) sms-хабарлама алған күннен бастап 2 (екі) жұмыс күні ішінде тұрақты тіркелген жері бойынша МӘС бөліміне көзбе-көз куәландыруға сағат 15.30-дан 18.00-ге дейін хабарласу қажет екені туралы sms-хабарлама жолданады.

МӘС бөлімі көрсетілетін қызметті алушы жүгінген күні, МӘС бөлімі басшысының ЭЦҚ-мен қол қойылған сараптамалық қорытынды шығарады.

Көрсетілетін қызметті алушы келмеген кезде sms-хабарлама қайта жіберіледі.

Көрсетілетін қызметті алушы 4 (төрт) жұмыс күні ішінде келмеген кезде немесе көзбе-көз куәландырудан бас тартқан жағдайда автоматты түрде:

1) ҚР ДСМ АЖ-ға МАЖ-ға жолдау үшін – "сапасыз толтырылған" белгісімен № 031/е нысанының "МӘС сараптамалық қорытындысы туралы хабарламасы" және пациенттің көзбе-көз куәландыруға келмегендігі (келмеу немесе көзбе-көз куәландырудан бас тарту) туралы ақпарат;

2) көрсетілетін қызметті алушыға (оның өкіліне) оны МӘС-ке жолдама берген медициналық ұйымға жолығу қажет екені туралы sms-хабарлама жолданады.

46. Сырттай проактивті куәландыру кезінде сараптамалық шешімдер ЭЦҚ қойылған сараптамалық шешімдер осы Қағидаларға 16-қосымшаға сәйкес нысан бойынша сараптамалық шешімдер парағын қалыптастыра отырып, "МОДБ" ААЖ-дағы "Тіркелген МӘС актілерінің тізілімі" модуліне келіп түседі.

47. Сырттай проактивті куәландыру кезінде үш сараптамалық шешімдер сәйкес келмеген жағдайда мүгедектік тобының сәйкес келмеуін қоспағанда, сараптамалық қорытынды эксаумақтық сарапшы – МӘС бөлімінің басшысымен автоматты түрде жасалған сараптамалық шешімнің мәліметтерін салыстыру негізінде шығарылады."

көрсетілген қағидаларға 1, 3, 4, 6, 7-қосымшалар осы бұйрыққа 1, 2, 3, 4, 5-қосымшаларға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын;

осы бұйрыққа 6 және 7-қосымшаларға сәйкес көрсетілген қағидаларға 7-1 және 7-2-қосымшалармен толықтырылсын;

10 және 11-қосымшалар алып тасталсын;

көрсетілген қағидаларға 12, 15, 16, 17, 18, 24-қосымшалар осы бұйрыққа 8, 9, 10, 11, 12, 13-қосымшаларға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын.

2. "Халықты әлеуметтік қорғау саласында арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету стандарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 29 маусымдағы № 263 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 32941 болып тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген бұйрықпен бекітілген Халықты әлеуметтік қорғау саласында стационарлық жағдайда арнаулы әлеуметтік қызмет көрсету стандартында:

5-қосымша осы бұйрыққа 14-қосымшаға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын;
көрсетілген бұйрықпен бекітілген Халықты әлеуметтік қорғау саласында жартылай
стационарлық жағдайда арнаулы әлеуметтік қызмет көрсету стандартында:

5-қосымша осы бұйрыққа 15-қосымшаға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын;
көрсетілген бұйрықпен бекітілген Халықты әлеуметтік қорғау саласында үйде
қызмет көрсету жағдайында арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету стандартында:

5-қосымша осы бұйрыққа 16-қосымшаға сәйкес жаңа редакцияда жазылсын.

3. Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің
Әдістеме және медициналық-әлеуметтік сараптаманы жетілдіру және Арнаулы
әлеуметтік қызметтер департаменті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік
тіркеуді;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Еңбек
және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік
тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында
көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Заң қызметі департаментіне
ұсынуды қамтамасыз етсін.

4. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан
Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау вице-министріне жүктелсін.

5. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен
соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі

С. Жакупова

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Денсаулық сақтау министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Цифрлық даму, инновациялар және
аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі

Медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізуге арналған өтініш

Халықты әлеуметтік қорғау саласындағы реттеу және бақылау комитетінің
_____ облысы (қаласы) бойынша департаменті, _____ бөлімі

Жеке сәйкестендіру нөмірі: _____

Куәландырылатын адамның тегі, аты, әкесінің аты (бар болса):

Туған күні: _____ жылғы " ____ " _____

Жеке басын куәландыратын құжаттың түрі: _____

Құжаттың нөмірі: _____ кім берген _____

Берілген күні _____ жылғы " ____ " _____

Тіркелген орны: _____

облыс/республикалық маңызы бар қала _____

қала (аудан) _____

ауыл: _____

көше (шағын аудан) _____ үй _____ пәтер

байланыс телефон нөмірі: _____

электрондық пошта мекенжайы (бар болса): _____

Сізден мына мақсатта медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізуді сұраймын:

1) мүгедектікті белгілеу: мүгедектікті алғашқы белгілеу, мүгедектікті қайта белгілеу (қайта куәландыру), мүгедектік себебінің өзгеруі (керегінің астын сызу);

2) жалпы еңбекке қабілеттіліктен айырылу дәрежесін, кәсіптік еңбекке қабілеттіліктен айырылу дәрежесін белгілеу (керегінің астын сызу);

3) мүгедектігі бар адамды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасын (ОЖБ) қалыптастыру, ОЖБ түзету, зардап шеккен қызметкердің қосымша көмек түрлеріне және күтімге мұқтаждығын айқындау (керегінің астын сызу).

Медициналық-әлеуметтік сараптама (МӘС) жүргізу үшін құжаттардың және мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйелерінен алынатын мәліметтердің тізбесі:

№ р/с	Құжат атауы	Құжаттағы парақтар саны	Ескерту (электрондық немесе қағаз форматта)
1.	жеке басты куәландыратын құжат		
2.	тіркелген орнын растайтын құжат		

3.	МӘС-ке қорытынды		
4.	ОЖБ-ның медициналық бөлігі		
5.	амбулаториялық науқастың медициналық картасы, ауру тарихынан үзінді және зерттеу нәтижелері		
6.	еңбекке уақытша жарамсыздық парағы (анықтамасы)		
7.	еңбек қызметін растайтын құжат және (немесе) өндірістегі еңбек сипаты мен еңбек жағдайлары туралы мәліметтер		
8.	міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысу (немесе қатыспау) фактісін растайтын құжат		
9.	жазатайым оқиға туралы акт		
10.	кәсіптік ауру мен улану диагнозын анықтау (кәсіппен аурудың байланысын анықтау) кезінде сараптаманы жүзеге асыратын денсаулық сақтау ұйымының қорытындысы		
11.	себеп-салдарлық байланысты белгілеген тиісті қызмет саласындағы уәкілетті орган берген құжат		
12.	жарақаттың немесе аурудың еңбек (қызметтік) міндеттерін орындаумен себеп-салдарлық байланысы туралы сот шешімі		
13.	қорғаншылықты (қамқоршылықты) белгілеуді растайтын құжат		
14.	атын, әкесінің атын (бар болса), тегін ауыстыру туралы куәлік		

15.	балаларды куәландыру (қайта куәландыру) кезінде - психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияның (ПМПК) қорытындысы бар болса	
-----	--	--

Дәрігерлік-консультациялық комиссияның қорытындысына сәйкес куәландыруды (қайта куәландыруды) үйде, стационарда, сырттай (керегінің астын сызу) жүргізуге келісім беремін. Мерзімінен бұрын қайта куәландырылған кезде себебін көрсету _____.

"Дербес деректер және оларды қорғау туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес мүгедектікті және/немесе еңбекке қабілетінен айырылу дәрежесін белгілеуге және/немесе қажетті әлеуметтік қорғау шараларын айқындауға қажетті менің дербес деректерімді және заңмен қорғалатын құпияны құрайтын мәліметтерді жинауға және өңдеуге келісім беремін.

Дәйексіз мәліметтер мен жалған құжаттарды ұсынғаным үшін жауапкершілік туралы ескертілдім.

Қайта куәландыру кезінде мүгедектік тобының және соған сәйкес жәрдемақы мөлшерінің өзгеру мүмкіндігі туралы ескертілдім.

20 ____ жылғы " ____ " _____

Өтініш берушінің, куәландырылатын адамның немесе заңды өкілдің қолы _____

Заңды өкілдің тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) _____

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
2-қосымша
Медициналық-әлеуметтік
сараптама жүргізу қағидаларына
3-қосымша
Нысан

"Мүгедектікті және/немесе еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесін белгілеу және/немесе қажетті әлеуметтік қорғау шараларын айқындау" мемлекеттік көрсетілетін қызметін көрсетуге қойылатын негізгі талаптардың тізбесі

1	Көрсетілетін қызметті берушінің атауы	Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Халықты әлеуметтік қорғау саласындағы
---	---------------------------------------	--

		реттеу және бақылау комитетінің аумақтық бөлімшелері (бұдан әрі – көрсетілетін қызметті беруші)
2	Мемлекеттік қызмет көрсету әдістері	Өтінішті қабылдау және мемлекеттік қызмет көрсету нәтижесін беру көрсетілетін қызметті беруші арқылы жүргізіледі. Мемлекеттік көрсетілетін қызметті сырттай проактивті көрсету кезінде пациентке сырттай проактивті куәландыру (қайта куәландыру) жүргізу туралы хабарлау және оның келісімін алу медициналық ұйым арқылы жүргізіледі. Мүгедектікті растау туралы ақпаратты және осы тармақта көрсетілген, мемлекеттік қызмет көрсету кезінде куәландырылатын адам алған құжаттардың электрондық нысандарын беру "электрондық үкімет" www.egov.kz веб-порталының (бұдан әрі – портал) "жеке кабинеті" арқылы ЭЦҚ және/немесе бір реттік парольді пайдалана отырып, куәландырылатын адамның сұрау салуы бойынша жүзеге асырылады. Мемлекеттік қызметті көрсету нәтижелері туралы көрсетілетін қызметті алушыға тіркелген ұялы байланыстың абоненттік нөміріне СМС-хабарлама жіберіледі.
		1) жүгінген күні; құжаттардың топтамасын тапсыру үшін күтудің рұқсат етілген ең ұзақ уақыты – 1 (бір) сағат; көрсетілетін қызметті алушы жүгінген күні қызмет көрсетудің рұқсат етілген ең ұзақ уақыты – 1 (бір) сағат; көрсетілетін қызметті алушыға үйде, мамандандырылған мекемелерде, түзеу мекемелері мен тергеу изоляторларында емделіп жатқан жері бойынша қызмет көрсету кезінде рұқсат етілген ең ұзақ уақыт көрсетілетін қызметті беруші орналасқан жерден бастап көрсетілетін қызметті алушы орналасқан жерге

3	Мемлекеттік қызмет көрсету мерзімі	дейін жол жүру уақытына байланысты – 4 сағат; 2) МӘС актісінің жобасы сырттай проактивті куәландыруға келіп түскен күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде шығарылады. МӘС актісінің жобасы сағат 16.00 -ден кейін келіп түскен жағдайда, сараптамалық қорытындыны шығару мерзімі келесі жұмыс күнінен бастап есептеледі; 3) 10 (он) жұмыс күн ішінде: МӘС бөлімі алдын ала шығарылған сараптамалық қорытындысымен бірге куәландырылатын адамды және (немесе) куәландырылатын адамның құжаттарын МӘС ӘББ консультацияға жіберген кезде; МӘС актісінің жобасы сырттай проактивті куәландыруға бөлінген күннен бастап, куәландырылатын адамның құжаттарын көзбе-көз куәландыруға жолдаған кезде, диагнозы нозологиялық нысандар тізбесіне сәйкес келмеген жағдайда, сондай-ақ мүгедектік тобы бойынша үш сараптамалық шешімдер сәйкес келмеген жағдайларда немесе сарапшылар еңбекке уақытша жарамсыздық парағына шыққан жағдайларда оны қайта бөлу кезінде; 4) порталда – көрсетілетін қызметті алушы мүгедектікті растау туралы ақпаратты алу үшін өтінімге қол қойған сәттен бастап 1 (бір) сағат.
4	Мемлекеттік қызметті көрсету нысаны	Электрондық (ішінара автоматтандырылған)/ қағаз түрінде/проактивті.
		1) электрондық нысанда – портал арқылы көрсетілетін қызметті беруші уәкілетті тұлғаның ЭЦҚ-мен куәландырылған құжаттардың электрондық нысандары қызмет алушының " жеке кабинетіне" жолданады: көрсетілетін қызметті алушыға мүгедектік белгіленген кезде – мүгедектік туралы анықтама; көрсетілетін қызметті алушыға абилитациялаудың және

Мемлекеттік қызметті көрсету
нәтижесі

оңалтудың жеке бағдарламасының (ОЖБ) әлеуметтік бөлігі әзірленген кезде – мүгедектігі бар адамды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасының әлеуметтік бөлігінен үзінді көшірме;

еңбек жаракаты және/немесе кәсіптік ауру салдарынан мүгедектігі бар адамдар үшін – ОЖБ-ның әлеуметтік бөлігі;

көрсетілетін қызметті алушыға ОЖБ-ның кәсіптік бөлігі әзірленген кезде – мүгедектігі бар адамды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасының

кәсіптік бөлігінен үзінді көшірме; еңбек жаракаты және/немесе кәсіптік ауру салдарынан мүгедектігі бар адамдар үшін – ОЖБ-ның кәсіптік бөлігі;

көрсетілетін қызметті алушыға жалпы еңбекке қабілеттіліктен айырылу дәрежесі белгіленген кезде – жалпы еңбекке қабілеттіліктен айырылу дәрежесі туралы анықтама;

көрсетілетін қызметті алушыға кәсіптік еңбекке қабілеттіліктен айырылу дәрежесі белгіленген кезде – кәсіптік еңбекке қабілеттіліктен айырылу дәрежесі туралы анықтама, кәсіптік еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесі туралы анықтамадан және медициналық-әлеуметтік сараптама актісінен үзінді көшірме;

зардап шеккен қызметкердің көмектің қосымша түрлері мен күтімге мұқтаждығы айқындалған кезде – зардап шеккен қызметкердің көмектің қосымша түрлері мен күтімге мұқтаждығы туралы қорытынды;

кезекті қайта қуәландыру кезінде мүгедектігі бар адам деп танылмағандарға – мүгедектік тағайындалмауы туралы хабарлама;

алғашқы қуәландыру кезінде мүгедектігі бар адам деп танылмағандарға – медициналық-әлеуметтік

		сараптаманың (бұдан әрі - МӘС) сараптамалық қорытындысы туралы хабарлама. 2) көрсетілетін қызметті берушіде қағаз түрінде көрсетілетін қызметті алушы немесе оның заңды өкілінің талабы бойынша.
6	Мемлекеттік қызмет көрсету кезінде көрсетілетін қызметті алушыдан алынатын төлемақы мөлшері және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда оны алу тәсілдері	Мемлекеттік қызмет жеке тұлғаларға тегін көрсетіледі.
7	Ақпарат объектілерінің, көрсетілетін қызметті берушінің жұмыс графигі	1) көрсетілетін қызметті берушіде – Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне сәйкес демалыс және мереке күндерінен басқа, дүйсенбіден бастап жұманы қоса алғанда, сағат 13.00-ден 14.00-ге дейін түскі үзіліспен сағат 9.00-ден 18.00-ге дейін. Көзбе-көз куәландыруға (қайта куәландыруға) өтінішті қабылдау және мемлекеттік қызметті көрсету нәтижесін беру кестесі: сағат 13.00-ден 14.00-ге дейін түскі үзіліспен сағат 9.00-ден 15.30-ға дейін. Сырттай проактивті куәландыру (қайта куәландыру) 15.30-дан 18.00-ге дейін жүргізіледі. Мемлекеттік қызмет көзбе-көз куәландыру (қайта куәландыру) алдын ала жазылусыз және жеделдетіп қызмет көрсетусіз кезек тәртібінде көрсетіледі; 2) порталда – жөндеу жұмыстарын жүргізуге байланысты техникалық үзілістерді қоспағанда, тәулік бойы.
		МӘС және (немесе) МӘС ӘББ өтінішті қабылдау кезінде ЭЦҚ-мен куәландырылған мынадай электрондық құжаттарды сұратады және "электрондық үкімет" шлюзі арқылы мемлекеттік ақпараттық жүйелерден алады: 1) куәландырылатын адамның жеке басын куәландыратын құжат туралы мәлімет;

2) адамды қылмыстық-атқару жүйесінің мекемесінде немесе тергеу изоляторында ұстау фактісін растайтын мәліметтер;

3) "Денсаулық сақтау саласындағы есепке алу құжаттамасының нысандарын, сондай-ақ оларды толтыру жөніндегі нұсқаулықтарды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің міндетін атқарушының 2020 жылғы 30 қазандағы № ҚР ДСМ-175/2020 (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21579 болып тіркелген) (бұдан әрі – № ҚР ДСМ-175/2020 бұйрық) бұйрығымен бекітілген № 031/е нысаны бойынша МӘС-ке қорытынды (бұдан әрі – № 031/е нысаны). № 031/е нысанының қолданыс мерзімі Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 7 сәуірдегі № ҚР ДСМ-34 (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 27505 болып тіркелген) бұйрығымен бекітілген "Дәрігерлік-консультациялық комиссияның қызметі туралы" ережеге сәйкес оған қол қойылған күнінен бастап бір айдан кешіктірмейтін уақытқа жарамды;

4) медициналық ұйым оны әзірлеген кезде, № ҚР ДСМ-175/2020 бұйрықпен бекітілген № 033/е нысаны бойынша мүгедектігі бар адамды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасының медициналық бөлігі (бұдан әрі – ОЖБ медициналық бөлігі);

5) ауру динамикасын талдау үшін амбулаториялық пациенттің медициналық картасынан мәліметтер болған кезде – ауру тарихынан үзінді-көшірмелер, мамандардың қорытындылары және зерттеу нәтижелері;

6) еңбекке уақытша жарамсыздық парағы (анықтама) – жұмыс істейтін адамдар куәландырудан өткен кезде;

7) алғашқы куәландыру кезінде, еңбекке қабілетті жастағы адамдарға – еңбек қызметін растайтын құжат (бар болса), ал өндірістік жарақаттар және кәсіптік аурулар кезінде, Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша өндірістегі еңбек сипаты мен жағдайлары туралы мәліметтер (жұмыс беруші толтырады) ұсынылады;

8) жалпы еңбекке қабілеттілігінен айырылу дәрежесі алғашқы рет белгіленген кезде – осы әлеуметтік қатер бойынша міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесіне қатысу (немесе қатыспау) фактісін растайтын мәліметтер;

9) өндірістік жарақат алған және/немесе кәсіптік ауруға шалдыққан адамға осы жазатайым оқиға бойынша КЕА дәрежесін алғашқы рет белгілеу кезінде мүгедектікті және (немесе) КЕА себебін белгілеу үшін – "Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғаларды тергеп-тексеру материалдарын рәсімдеу бойынша нысандарды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2015 жылғы 28 желтоқсандағы № 1055 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 12655 болып тіркелген) бекітілген нысан бойынша еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиға туралы акт (бұдан әрі – жазатайым оқиға туралы акт).

Жазатайым оқиға туралы акт болмаса және жұмыс беруші-дара кәсіпкердің қызметі тоқтатылған немесе заңды тұлға таратылған жағдайда өндірістік жарақат алған және/немесе кәсіптік ауруға шалдыққан адам ұсынатын еңбек (қызметтік) міндеттерін орындаумен жарақаттанудың немесе аурудың себеп-салдарлық байланысы туралы сот шешімі тіркеледі;

Мемлекеттік қызмет көрсету үшін көрсетілетін қызметті алушыдан талап етілетін құжаттар мен мәліметтер тізбесі

10) кәсіптік ауруға шалдыққан адамдарды куәландырған кезде – кәсіптік ауру және улану диагнозын белгілеу (аурудың кәсіппен байланысын анықтау) кезінде сараптаманы жүзеге асыратын денсаулық сақтау ұйымының мәліметтері;

11) жаралануға, контузияға, жарақаттануға, мертігуге, ауруға байланысты мүгедектік себептерін анықтау үшін – себеп-салдарлық байланысын белгілейтін тиісті қызмет саласындағы уәкілетті орган берген құжат туралы мәліметтер;

12) қорғаншылықты (қамқоршылықты) белгілеген кезде – қорғаншылықты (қамқоршылықты) растайтын құжат туралы мәліметтер;

13) куәландырылатын адамның атын, әкесінің атын (бар болса) және тегін өзгертуді мемлекеттік тіркеген жағдайда қайта куәландыру кезінде – "Азаматтық хал актілерін мемлекеттік тіркеу туралы электрондық және қағаз жеткізгіштегі акт жазбаларының, куәліктер мен анықтамалардың нысандарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Әділет министрінің 2015 жылғы 12 қаңтардағы № 9 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10173 болып тіркелген) бекітілген нысан бойынша атын, әкесінің атын (бар болса), тегін өзгерту туралы куәлік туралы мәліметтер;

14) балаларды куәландыру (қайта куәландыру) кезінде – психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияның (ПМПК) қорытындысы бар болса. Көрсетілетін қызметті берушілер цифрлық құжаттарды "электрондық үкімет" веб-порталында тіркелген пайдаланушының ұялы байланысының абоненттік нөмірі арқылы ұсынылған құжат иесінің келісімі болған жағдайда, іске асырылған интеграция арқылы

цифрлық құжаттар сервисінен бір реттік парольді беру арқылы немесе "электрондық үкімет" веб-порталының хабарламасына жауап ретінде қысқа мәтіндік хабарлама жіберу арқылы алады.

Ақпараттық жүйелерде мәліметтер болмаған жағдайда, куәландырылатын адамның өтінішіне № 031/е нысаны, сондай-ақ тиісті құжаттардың қағаз жеткізгіштегі көшірмелері және салыстырып тексеру үшін түпнұскалары қоса беріледі.

Сырттай проактивті куәландыру (қайта куәландыру) мынадай құжаттарды:

- организм функцияларының бұзылу дәрежесін, диагноздар мен ұсынымдарды көрсете отырып, шағымдарын, объективті тексеру деректерін көрсететін мамандардың консультацияларын; клиникалық, зертханалық, рентгенологиялық және басқа зерттеулердің нәтижелерін;
- пациенттің жай-күйінің динамикалық өзгерістерін көрсете отырып, амбулаториялық, стационарлық, стационарды алмастыратын жағдайларда, үйде, санаторий-курорттық ұйымдарда емделіп шығу жағдайының (емделіп шығу жағдайларының) нәтижелерін;
- туындаған асқынуларды; зертханалық зерттеулердің, консультациялардың нәтижелерінің қорытындыларын; оңалту әлеуеті, оңалту диагнозы және оңалту маршрутының шкаласы ескерілген ұсынымдарды ;
- жедел/шұғыл медициналық көмек шақырған пациентке белсенді бару нәтижелерін қоса бере отырып, Қазақстан Республикасы Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрінің 2020 жылғы 24 сәуірдегі № 155/НҚ бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 20495 болып тіркелген) бекітілген

		Проактивті қызметтер көрсету қағидаларына сәйкес алынған пациенттің немесе оның өкілінің келісімі бойынша № 031/е электрондық нысан негізінде жүргізіледі. Медициналық электрондық құжаттар аурудың бейінін ескере отырып және денсаулық сақтау саласындағы стандарттарға, диагностиканың, емдеу мен оңалтудың клиникалық хаттамаларына, Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 7 қазандағы № ҚР ДСМ-116/2020 бұйрығымен (бұдан әрі – ҚР ДСМ-116/2020 бұйрығы) (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21381 болып тіркелген) бекітілген Медициналық оңалтуды көрсету қағидаларына сәйкес ұсынылады.
9	Қазақстан Республикасының заңдарымен белгіленген мемлекеттік қызмет көрсетуден бас тартуға негіздеме	1) Қолданылу мерзімі өткен құжаттарды ұсынған кезінде; 2) құжаттардың толық емес топтамасын ұсынған кезінде; 3) МӘС бөліміне барып көзбе-көз куәландыруға тұрақты тіркелмеген орны бойынша жүгінген кезінде; 4) көрсетілетін қызметті алушының мемлекеттік қызмет көрсету үшін талап етілетін, "Дербес деректер және оларды қорғау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 8-бабына сәйкес берілетін қолжетімділігі шектеулі дербес деректерге қол жеткізуге келісімі болмауы.
		Мемлекеттік қызмет: 1) тиісті өңірдің МӘС бөлімдері және (немесе) МӘС ӘББ орналасқан жерде; 2) көшпелі отырыстарда: көрсетілетін қызметті алушының тұрақты тіркелген жеріндегі емдеу-профилактикалық мекеме базасында; мамандандырылған мекемелерде емделіп жатқан орны бойынша; көрсетілетін қызметті алушының барған жері бойынша

Мемлекеттік қызметті, оның ішінде электрондық нысанда көрсету ерекшеліктерін ескере отырып қойылатын өзге де талаптар

қылмыстық-атқару жүйесінің мекемелерінде және тергеу изоляторларында;

үйде, стационарда – егер адам дәрігерлік-консультациялық комиссияның қорытындысына сәйкес денсаулық жағдайы бойынша МӘС-ке келе алмайтын болса;

3) сырттай – куәландырылатын адам тасымалдауға келмейтін және/немесе қызмет көрсетілетін өңірден тыс жерлерде стационарлық емделуде болса көрсетіледі;

4) сырттай проактивті куәландыру - сырттай проактивті куәландыру (қайта куәландыру) жүргізілетін нозологиялық нысандар тізбесіне сәйкес.

Мүгедектік алғаш рет белгіленген жағдайда, адам мүгедектігі бойынша мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақы, мүгедектігі бойынша арнаулы мемлекеттік жәрдемақы еңбек ету қабілетінен айырылған жағдайда төленетін әлеуметтік төлем, мүгедектігі бар баланы тәрбиелеушіге берілетін жәрдемақы және бірінші топтағы мүгедектігі бар адамның күтіміне байланысты жәрдемақы тағайындау үшін МӘС бөліміне жүгінеді.

Мемлекеттік қызмет көрсету орындарының мекенжайлары Министрліктің [www. enbek. gov. kz](http://www.enbek.gov.kz) интернет-ресурсында, "Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер" бөлімінде орналастырылған.

Көрсетілетін қызметті алушының мүгедектікті растау туралы ақпаратты және ол мемлекеттік қызмет көрсету кезінде алған құжаттардың электрондық нысандарын ЭЦҚ-сы болған кезде және/немесе бір реттік парольді қолданумен портал арқылы қашықтықтан қол жеткізу режимінде алуға мүмкіндігі бар.

Көрсетілетін қызметті алушының мемлекеттік қызметті көрсету тәртібі туралы ақпаратты "1414", 8

		-800-080-7777 Бірыңғай байланыс орталығы арқылы алуға мүмкіндігі бар. Цифрлық құжаттар сервисі мобильдік қосымшада және пайдаланушылардың ақпараттық жүйелерінде авторизацияланған субъектілер үшін қолжетімді. Мобильдік қосымшада және пайдаланушылардың ақпараттық жүйелерінде қолжетімді әдістермен авторландырудан өтеді , бұдан әрі "Цифрлық құжаттар" бөлімінде одан әрі пайдалану үшін қажетті құжатты қарайды. Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі, көрсетілетін қызметті беруші мемлекеттік қызмет көрсету тәртібін айқындайтын Медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізу қағидалары бекітілген немесе өзгертілген күннен бастап үш жұмыс күні ішінде ақпаратты жаңартады және оны Бірыңғай байланыс-орталығына жібереді.
--	--	--

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
3-қосымша
Медициналық-әлеуметтік
сараптама жүргізу қағидаларына
4-қосымша
Нысан

Құжаттарды қабылдаудан бас тарту туралы қолхат

Қазақстан Республикасының Әлеуметтік кодекстің 155-бабының 4-тармағын басшылыққа ала отырып, Халықты әлеуметтік қорғау саласындағы реттеу және бақылау комитетінің _____ облысы (қаласы) бойынша департаментінің _____ бөлімі

Сіздің мемлекеттік қызмет көрсетуге қойылатын талаптармен көзделген тізбеге сәйкес медициналық-әлеуметтік сараптама бөліміне барып куәландыруға тұрақты тіркелмеген орны бойынша жүгінуіңізге, қолдану мерзімі өткен құжаттарды және (немесе) құжаттардың толық емес топтамасын ұсынуыңызға байланысты "Мүгедектікті және/немесе еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесін белгілеу және/немесе қажетті әлеуметтік қорғау шараларын айқындау" мемлекеттік қызметін көрсетуге құжаттарды

қабылдаудан бас тартады, атап айтқанда: қолдану мерзімі өткен/жоқ құжаттардың атауы:

- 1) _____;
- 2) _____;
- 3) _____.

Осы қолхат әрбір тарап үшін бір-бірден 2 данада жасалды.

МӘС маманының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) (қолы)
Алдым: _____
көрсетілетін қызметті алушының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) (қолы)
20 ____ жылғы " ____ " _____

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
4-қосымша
Медициналық-әлеуметтік
сараптама жүргізу қағидаларына
6-қосымша
Нысан

ЖХС-ға сәйкес организмнің негізгі функцияларының бұзылуын және тыныс-тіршілігінің шектелуін жіктеу

1. Адам организмнің негізгі функцияларының/құрылымдарының бұзылуын жіктеу:

Кодтар	Функциялар
1) психикалық функцияларының бұзылуы:	
b110	сана
b117	парасат
b126	мінез-құлық
b130	жігер
b140	зейін
b144	еске сақтау
b147	психомоторлық функциялар
b152	эмоциялар
b156	аңғару
b160	ойлау
b167	сөйлеу
2) сезіну функцияларының бұзылуы:	
b210	көру
b230	есту
b255	иісті сезу

b265	түйсіну
b270	сезімталдықтың бұзылуы
3) статикалық-динамикалық функциялардың (бастың, кеуденің, аяқ-қолдың қозғалу функцияларының, статиканың және қозғалыс үйлесімдігінің) бұзылуы:	
b710	буын қозғалыстары
b715	буын тұрақтылығы
b720	сүйек аппараттының қозғалысы
b730	бұлшық ет күші
b735	бұлшық ет тонусы
b750	моторлы-рефлекторлы функциялар
b755	еріксіз қозғалыс реакциялары
b760	ерікті қозғалыс функцияларын бақылау
s710	бас және мойын аймақтың құрылымы
s720	иық аймақтың құрылымы
s730	кол құрылымы
s740	жамбас аймақтың құрылымы
s750	аяқ құрылымы
s760	дене құрылымы
4) қан айналымы, тыныс алу, ас қорыту, сыртқа шығару, зат пен энергия алмасу, ішкі секреция, қан түзілуі, иммунитет функцияларының бұзылуы:	
b410	жүрек функциялары
b415	қан тамырларының функциялары
b420	қан қысымы
b430	қан жүйесінің функциялары
b435	иммундық жүйенің функциялары
b440	тыныс алу
b515	ас қорыту
b525	дефекациялар
b540	жалпы метаболикалық функциялар
b555	эндокриндік бездің функциялары
b620	несеп шығару

2. Организм функцияларының бұзылуын біліну дәрежесіне қарай жіктеу:

- 1) функциялардың шамалы білінетін бұзылуы;
- 2) функциялардың орташа білінетін бұзылуы;
- 3) функциялардың айқын білінетін бұзылуы;
- 4) функциялардың едәуір немесе өте айқын білінетін бұзылуы.

3. Тыныс-тіршілігінің негізгі санаттарының сыныптамаcы:

Кодтар	Домендер, функциялар	Санаттар	
d230	Күнделікті тәртіпті орындау	1) өзін өзі күту қабілеті	негізгі физиологиялық қажеттіктерін өз бетімен қанағаттандыра алу, күнделікті тұрмыстық әрекет жасау және жеке

			гигиена дағдыларын орындай алу қабілеті;
d450 d465	Жүру Техникалық құралдарды пайдалана отырып жүріп-тұру	2) өз бетімен жүріп-тұру қабілеті	кеңістікте өз бетімен қозғала алу, кедергілерден өту, өзі орындайтын тұрмыстық, қоғамдық, кәсіптік қызметтер шегінде денесін тепе-тең қалпында ұстай білу қабілеті;
d815 d820	Мектепке дейінгі білім Мектеп білімі	3) оқу қабілеті	(білім беру, кәсіби және басқа да) білімді қабылдап және түсіне алу, дағдылар мен машықтарды (әлеуметтік, кәсіптік, мәдени және тұрмыстық) игеру қабілеті, сондай-ақ білім беру мекемелерінде оқу мүмкіндігі;
d850	Ақылы жұмыс	4) еңбек қызметіне қабілеті (еңбек қабілеті)	жұмыстың орындалу мазмұнына, көлеміне және шарттарына қойылатын талаптарға сәйкес іс-әрекетті жүзеге асыру қабілеті;
b114	Бағдарлау функциялары	5) бағдарлана білу қабілеті	уақытта және кеңістікте бағдарлана білу қабілеті;
d310	Қарым-қатынас кезінде ауызша хабарламаларды қабылдау	6) қарым-қатынас жасау қабілеті	адамдар арасында ақпаратты қабылдау, қайта өңдеу және алмасу жолымен қарым-қатынас орнату қабілеті;
d720	Күрделі тұлғааралық өзара әрекеттесу	7) өзінің жүріс-тұрысын бақылау қабілеті	өзін сезіне білу және әлеуметтік-құқықтық нормаларды ескере отырып барабар мінез-құлыққа қабілеті;
-		8) ойын және танымдық қызметке қабілеті	кұрбы-кұрдастарымен қарым-қатынас жасау, алатын тәжірибесінің болмысы мен елесін талдау қабілеті, бала жаста жас ерекшеліктерін ескере отырып оқу және даму қабілеті;
			баланың денесінің жай-күйін өзгерту, кеңістікте қозғалу арқылы әртүрлі қимылдарды орындау,

-		9) белсенді қозғалу қабілеті	объектілердің орнын ауыстыру, қозғалту немесе манипуляциясы, жүру, жүгіру, кедергілерден өту және әртүрлі көлік түрлерін пайдалану қабілеті.
---	--	------------------------------	--

4. Тыныс-тіршілігінің шектелу айқындылығы дәрежесі бойынша сыныптамасы:

1) өзіне өзі қызмет көрсету қабілетінің шектелуі:

d230	Күнделікті тәртіпті орындау	Өзіне өзі қызмет көрсету қабілетінің шектелуі дәрежесі
d230.1	басқа адамдардың шағын, тұрақты емес және реттелетін көмегіне (жалпы тазалау, үлкен жуу, шағын жөндеу және басқа) мұқтаж болған жағдайда күнделікті тәртіпті өз бетінше іске асыру қабілетін сақтау немесе шағын техникалық құралдарының көмегімен толық орнын толтыру;	жоқ
d230.2	неғұрлым көп уақыт жұмсай отырып күнделікті тәртіпті орындау қабілетін сақтау, оны бөлшектеп орындау, қажет жағдайда техникалық және өзге көмекші құралдарды пайдалана отырып пациенттің мүмкіндігіне тұрғын үйді және тұрмыстық затты бейімдеу немесе бөгде адамдардың эпизодтық көмегі арқылы оның көлемін қысқарту;	бірінші дәреже
d230.3	көмекші құралдарды пайдалана отырып күнделікті тәртіпті орындау қабілетін сақтау және басқа адамдардың ішінара сыртқы көмегіне мұқтаждық;	екінші дәреже
d230.4	күнделікті тәртіпті орындаудың өте айқын шектелуі немесе басқа адамдарға толық тәуелділік (қысқа және сыни аралықтар арқылы тұрақты реттелмейтін көмек немесе тұрақты). Техникалық құралдар мен тұрғын үйдің бейімделуімен де өмірлік маңызды физиологиялық және тұрмыстық қажеттіліктердің көпшілігін өз бетінше орындау мүмкіндігі жоғалған. Көрсетілген қажеттіліктерді үнемі басқа адамдардың көмегі арқылы ғана	

	жүзеге асыру. Үнемі сыртқы күтімге (тұрмыстық және (немесе) арнайы медициналық) мұқтаждық.	үшінші дәреже
--	--	---------------

2) өз бетімен жүріп-тұру қабілетінің шектелуі:

d450 d465	Жүру Техникалық құралдарды пайдалана отырып жүріп-тұру	Өз бетімен жүріп-тұру қабілетінің шектелу дәрежесі
d450.1 d465.1	жаяу жүру қарқыны біршама баяулаған кезде және қарапайым көмекші құралдарды (таяқ, күрделі емес ортопедиялық аяқ киім) немесе қозғалыс бұзылыстарын толығымен түзететін дәрі-дәрмектерді пайдалану қажеттілігімен үлкен (шектелмеген) қашықтыққа жүріп-тұру мүмкіндігі сақталған. Жүріс аздап өзгеруі мүмкін. Көлікті пайдалану шектелмеген;	жоқ
d450.2 d465.2	өздігінен жүріп-тұру қабілетінің шамалы шектелуі: жүру жылдамдығының төмендеуі (1,5-2 км/сағ-қа дейін); жүрудің әр 30-50 минут сайын үзілістерімен максималды қозғалыс қашықтығын 3 км/сағ-қа дейін қысқаруы; жүру қарқынының минутына 30-50 қадамға дейін төмендеуі; жүрудің баяу қарқыны, жүрістің айқын өзгеруі, неғұрлым күрделі көмекші құралдарды (протездердің, ортездердің функционалдық түрлері) пайдалану қажеттілігі, тепе-теңдікті сақтай отырып, жүріп-тұру пен қозғалыстың күрделі түрлерін жасау мүмкіндігін шектеумен әртүрлі патологияларға байланысты бұзылған функцияларды толық емес дәрі-дәрмекпен түзету. Көлікті сыртқы көмексіз пайдалану қиын, бірақ мүмкіншілік бар.	бірінші дәреже
	өздігінен жүріп-тұру қабілетінің айқын шектелуі: жүру жылдамдығының төмендеуі (1 км/сағ-тан аз); басымдықпен жақын маң шеңберінде қозғалыс	

d450.3 d465.3	қашықтығының қысқаруы (0,5 км-ге дейін); жүру қарқынының төмендеуі (минутына 20 қадамнан аз); көмекші құралдарды пайдалану, пациенттің мүмкіндіктеріне тұрғын үйді бейімдеу және жүріп-тұру пен қозғалыстың кейбір түрлерін орындау кезінде басқа адамға ішінара көмек көрсету қажеттілігі (қозғалыстың күрделі түрлері, кедергілерді жеңу, тепе-теңдікті сақтау және тағы басқа). Қоғамдық көлікті басқа адамдардың көмегінсіз пайдалану мүмкін емес. Жеке көлікті пайдалану қиын және әрқашан мүмкіншілігі аз.	екінші дәреже
d450.4 d465.4	Мобильдіктің толық жоғалуы немесе тұрғын үй, кресло немесе төсек шегінде тұрғын үйді тұтқалармен немесе аз функционалды негізінен бекітетін ортездермен, міндетті түрде балдақты қосымша пайдаланатын протездермен арнайы жайластырумен жүріп-тұрудың шектелуі, журудің тек екі тактілі сипаты мүмкін болған жағдайда тұрғын үйден тыс сыртта тек арнайы жүріп-тұру құралдарды немесе басқа адамның көмегін пайдаланатын мобильдік.	үшінші дәреже

3) оқуға қабілетінің шектелуі:

d815 d820	Мектепке дейінгі білім Мектеп білімі	Оқу қабілетінің шектелу дәрежесі
d815.1 d820.1	ДКК қорытындысы бойынша жекелеген пәндерден уақытша босату қажеттілігін туғызатын қиындықтар болған жағдайда, әдеттегі оқу орнында оқуға болады, аурудың өршуіне немесе емдеу курсын жүргізу қажеттілігіне байланысты сабақтарға мерзімді қатыспау, сондай-ақ кейбір қызмет түрлерінде эпизодтық көмекке мұқтаж болу немесе елеусіз техникалық құралдарды пайдалану;	жоқ
	оқу процесінің арнайы режимін сақтай отырып және (немесе)	

d815.2 d820.2	көмекші құралдарды пайдалана отырып, нормативтік мерзімдерде емес, жалпы білім беру стандарттарына сәйкес толық көлемде оқуға, білімді, білуді және дағдыларды меңгеруге, соның ішінде кез келген білім алу қабілеті	бірінші дәреже
d815.3 d820.3	көмекші құралдарды және (немесе) басқа адамдардың көмегін пайдалана отырып (оқыту персоналынан басқа) мамандандырылған көмекші және түзету білім беру мекемелерінде немесе үй жағдайында тек арнайы білім беру бағдарламалары және/немесе оқыту технологиялары бойынша оқуға, білімді, білуді және дағдыларды меңгеруге қабілеті;	екінші дәреже
d815.4 d820.4	білім беру оқу бағдарламалары бойынша оқуға қабілетсіздік және білімді, білуді және дағдыларды меңгеру мүмкінсіздігі.	үшінші дәреже

4) еңбек қызметіне қабілетінің (еңбекке қабілеттілігінің) шектелуі:

d850	Ақылы жұмыс	Еңбек қызметі қабілетінің шектелу дәрежесі
d850.1	қалыпты өндірістік жағдайларда еңбек қызметінің немесе ДҚК желісі бойынша жұмысқа орналасу мүмкіндігі	жоқ
d850.2	біліктілігі төмендеген немесе өндірістік қызмет көлемі азайған, өз кәсібі бойынша жұмысты орындау мүмкін болмаған жағдайда еңбек қызметін орындау қабілеті;	бірінші дәреже
d850.3	арнайы құрылған жұмыс жағдайында көмекші құралдарды және (немесе) арнайы жабдықталған жұмыс орнын, не (немесе) басқа адамдардың көмегін пайдалана отырып; немесе жұмыс уақытын қысқарту есебінен орындалатын жұмыс көлемін айқын шектеу кезінде еңбек қызметін орындау қабілеті;	екінші дәреже
d850.4	еңбек қызметіне қабілетсіздік немесе еңбектің кез келген түріне медициналық қарсы көрсетілімдердің болуы.	үшінші дәреже

5) бағдарлануға қабілетінің шектелуі:

b114	Бағдарлау функциялары	Бағдарлануға қабілетінің шектелу дәрежесі
b114.1	қиын өмірлік жағдайда, қалыпты жағдайдың толық сақталуы кезіндегі ерекше жағдайда мезгілді түрде туындайтын бағдарлануға қабілетінің шектелуі ;	жоқ
b114.2	бағдарланудың (орын, кеңістік, уақыт) негізгі параметрлерін дамытудағы артта қалушылық, көру бейнелерін қабылдаудың шамалы айқын бұзылуына немесе есту сигналдарын қабылдаудың өте айқын бұзылуына (III-IV дәрежелі есту қабілетінің жоғалуы) байланысты қоршаған заттарды танудың ішінара бұзылуы; сенсорлық қабылдауды жақсартатын немесе оның бұзылуын өтейтін көмекші техникалық құралдардың көмегімен орынды, уақытты, кеңістікті анықтау мүмкіндігі сақталады; бағдарлану жүйелерінің бірінің функциясының айтарлықтай бұзылуы, оның өтелмеуі немесе аз өтелуі; басқа параметрлер бойынша бағдарлану сақталған кезде, қоршаған орта туралы ақпаратқа төмендетілген және кешіктірілген реакциямен ғана орын немесе уақыт бойынша шамалы бағдарсыздық;	бірінші дәрежесі
b114.3	қажет болған жағдайда көмекші құралдарды пайдалана отырып басқа адамдардың көмегін талап ететін орнында, уақытта, кеңістікте ішінара бағдарсыздық;	екінші дәрежесі
b114.4	толық немесе өте айқын бағдарсыздық.	үшінші дәрежесі

6) қарым-қатынас жасау қабілетінің шектелуі:

d310	Қарым-қатынас кезінде ауызша хабарламаларды қабылдау	Қарым-қатынас жасау қабілетінің шектелу дәрежесі
	ақпаратты алу және беру қарқыны мен көлемінің шамалы төмендеуімен қарым-қатынас жасау қабілеті; қажет болған жағдайда техникалық және өзге де	

d310.1	көмекші құралдарды пайдалану; белгіленген байланыстар сақталған кезде жаңа қарым-қатынасты орнатудың қиындығы; баланың коммуникативті қабілеттерінің жас параметрлерін қалыптастырудың бір жас кезеңінен аспайтын артта қалуы;	жоқ
d310.2	ақпаратты алу және беру қарқыны мен көлемінің төмендеуімен тілдесу қабілеті; көмекші құралдарды қолдану қажеттілігі туындайды; белгіленген байланыстар сақталған жағдайда жаңа қарым-қатынас орнату және қолдау мүмкінсіздігі; вербалды емес әдістерді қолдану және сурдоаудармашының көмегі; баланың коммуникативті қабілеттерінің жас параметрлерін қалыптастырудың бірнеше жас кезеңінен артта қалуы;	бірінші дәрежесі
d310.3	ақпаратты қабылдау мен беру кезінде және оның мағыналық мазмұнын түсіну үшін қажет болған жағдайда техникалық және өзге де көмекші құралдарды пайдалана отырып басқа адамдардың тұрақты ішінара көмегімен тілдесу қабілеті; компенсацияға келмейтін жақын туыстармен сақталған байланыстар кезінде белгіленген қарым-қатынастың (достар, әріптестер, көршілер) бұзылуы;	екінші дәрежесі
d310.4	тиісті көмек көрсетуді қиындататын қарым-қатынас мүмкіндігінің жоғалуы және жақын туыстармен, тұрмыстық деңгейде күтім жасайтын адаммен байланыстың қиындауы	үшінші дәрежесі

7) өзінің мінез-құлқын бақылау қабілетінің шектелуі:

d720	Күрделі тұлғааралық өзара әрекеттесу	Өзінің мінез-құлқын бақылау қабілетінің шектелу дәрежесі
d720.1	қалыпты жағдайда бақылаудың сақталуы кезінде қиын өмірлік жағдайда өз мінез-құлқын бақылау қабілетінің мезгілді түрде туындайтын шектелуі; өзін-өзі түзету қабілетінің сақталуы;	жоқ

d720.2	қалыпты жағдайда бақылаудың сақталуы кезінде тәрбие, психологиялық, педагогикалық және (немесе) медициналық әсер ету тәсілдерімен түзетілмейтін ерекше жағдайға өз мінез-құлқын бақылау қабілетінің мезгілді түрде туындайтын шектелуі; өзін тану қабілетін сақтау, бұл пациентке өздігінен күнделікті іс-әрекеттерді , қалыпты өндірістік жағдайларда кәсіби қызметтің кейбір түрлерін орындауға мүмкіндік береді; орташа жиіліктегі сананың толық немесе ішінара жоғалту шабуылдары; ішінара өзін-өзі түзету мүмкіндігімен өмірдің жекелеген салаларына әсер ететін рөлдік функцияларды орындаудағы тұрақты қиындықтар ;	бірінші дәрежесі
d720.3	өзін және маңызды адамдарды тану мүмкіндігі тек үй жағдайында таныс орта деңгейінде сақталған, түзетуге және дамытуға келмейді; жеке қауіпсіздікті дұрыс сақтау мүмкіндігі қиын; дәрі-дәрмектермен компенсация келмейтін ішінара немесе толық санасын жоғалтудың жиі болатын ұстамасы; басқа адамдардың тұрақты көмегі арқылы ғана ішінара түзету мүмкіндігімен өзінің мінез-құлқына және қоршаған ортаға сынның үнемі төмендеуі;	екінші дәрежесі
d720.4	өзінің жеке басын, айналасындағы заттарды және адамдарды танудың мүмкінсіздігі немесе өте айқын бұзылуы, жеке қауіпсіздікке қауіп төндіретін қалыпты жағдайға реакцияның болмауы немесе жеткіліксіз болуы , физиологиялық шығындылардың бұзылуының, дәрілік заттармен түзету мүмкін болмаған жағдайда күн сайын сананың толық бұзылуының жиі қайталанатын ұстамалары (сананың бұлыңғырлық бұзылыстары; жалпы тоникалық-клоникалық, тоникалық, клоникалық ұстамалар	

; инфантильдік спазмдар); басқа адамдардың тұрақты көмекке (қадағалауға) мұқтаждығы.	үшінші дәрежесі
--	-----------------

8) ойын және танымдық қызметке қабілетінің шектелуі:

бірінші дәреже – организмнің қандай да бір жүйесінде баланың одан әрі дамуын және әлеуметтік-рөлдік ұстанымының қалыптасуын шамалы дәрежеде қиындататын кемістіктің болуына орай ойын қызметі белсенділігінің төмендеуі. Компенсаторлық құралдары мен түзеу әдістерін қолданудың қажеттігі. Жүзеге асырылу процесіне баса назар аударуды және жеке тәсілді талап ететін танымдық және ойнау қызметі;

екінші дәреже – уәждеменің едәуір төмендеуіне немесе организмнің негізгі жүйелерінің айқын функционалдық жеткіліксіздігіне немесе соматикалық денсаулықтың бұзылуына орай танымдық және ойын қызметін нәтижелі жүзеге асырудың мүмкін болмауы. Компенсаторлық құралдары мен түзеу әдістерін қолданудың тиімсіздігі;

үшінші дәреже – ойын қызметіне қабілетінің болмауы немесе күрт төмендеуі және басқа адамдарға толық тәуелді болуы;

9) қозғалыс белсенділігіне қабілетінің шектелуі:

бірінші дәреже – жүру ұзақтығының қысқаруы және сапасының нашарлауы, өздігінен жүріп-тұруға жалпы қабілетінің сақталуы кезінде қарапайым компенсаторлық құралдарын немесе тіректі пайдалану, жекелеген қозғалу актілерін орындау немесе жасына қарай көзделген қашықтықты еңсеру кезінде тұрақты көмекті пайдалану аясында еңсеретін қашықтық алыстығының азаюы. Ұсақ манипулятивтік қозғалыстардың дамуы екі эпикриздік мерзімге артта қалған. Дене жағдайын ұстау қабілетінің төмендеуі қосымша фиксация құралдарын пайдалану қажеттілігінсіз қозғалу режимінің сақталуын талап етеді;

екінші дәреже – көмекші құралдармен компенсацияға келмейтін жүру арқылы қашықтыққа қозғалыстың бұзылуы. Қозғалыс кезінде ересектер тарапынан тұрақты көмек қажет. Денені белгілі бір жағдайда ұстап тұру қабілетінің шектелуі фиксацияның , түзеу әдістерінің қосымша тәсілдерін талап етеді. Тепе-тең қозғалу сапасының күрт төмендеуі мен санының азаюы, манипулятивтік қозғалыс дамуының айқын бұзылушылығы байқалады;

үшінші дәреже – кеңістікте қозғалу, дене жағдайын сақтау және манипулятивтік қызмет қабілетінің өте айқын шектелуі немесе толық болмауы. Қозғалыс функциясын басқа адамның тұрақты күтімімен немесе көлік құралын (кресло-арба) пайдалану есебінен толық ауыстыру, сондай-ақ толық көлемдегі тұрақты қосымша күтім қажет.

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
5-қосымша

Он сегіз жасқа дейінгі балаларға мүгедектік мерзімдерін белгілеу үшін медициналық көрсетілімдер

1. Мүгедектігі бар бала санаты немесе бірінші, екінші, үшінші топтағы мүгедектігі бар бала санаты 6 ай немесе 1 жыл мерзімге белгіленетін функционалдық өзгерістер мен патологиялық жай-күйлер.

Мүгедектікті белгілеу 6 ай немесе 1 жыл мерзімге бұзылған функцияларды қалпына келтіру немесе едәуір жақсарту, адамның толыққанды өмірге оралу мүмкіндігін көздейді:

1) бас-ми жарақатынан, нейроинфекциядан және жүйке жүйесінің басқа да органикалық ауруларынан кейінгі орташа білінетін қозғалу, психикалық, сөйлеу бұзылушылықтары;

2) операциядан кейінгі кезеңде (6 айдан астам) ұзақ мерзімді қалпына келтіру және оналту іс-шараларын талап ететін жай-күй;

3) ағымының ұзақтығы 2 айдан асатын геморрагиялық васкулит кезінде туындаған патологиялық жай-күйлер (екі және одан да көп синдромдардың үйлесуі);

4) асқазанның, он екі елі ішектің жара ауруының асқынған ағымы;

5) дененің артық салмағы аясында 2-типті орта дәрежедегі қант диабеті;

6) процесс белсенділігінің жоғары дәрежесі 3 айдан асатын дәнекер тіннің диффуздық зақымдануынан туындаған патологиялық жай-күйлер;

7) баланың тіршілік көрсеткіштері бойынша айқын білінетін зат алмасу, иммундық, қан тамырларының зақымдануы, қан формуласының өзгеруі және тағы басқа тағайындалған әсері күшті препараттарды, иммуносупрессивті терапияны ұзақ (3 айдан 1 жылға дейін) уақыт пайдаланудан туындаған, ұзақ терапевтік түзетуді талап ететін патологиялық жай-күй;

8) коагулопатиялар мен тромбоцитопатия аясында жатырдан дисфункциялық қан кетуі.

2. Мүгедектігі бар бала санаты немесе бірінші, екінші, үшінші топтағы мүгедектігі бар бала санаты 2 жыл мерзімге белгіленетін функционалдық өзгерістер мен патологиялық жай-күйлер.

Бұл топқа қалпына келтіру немесе жақсарту әжептәуір уақыт аралығын қажет ететін немесе болжамы белгісіз патологиялық жай-күйлер енеді:

1) сөйлеу, көру, есту қабілеттерінің бұзылуымен немесе оларсыз орташа білінетін тұрақты қозғалыс бұзылулары (бір немесе бірнеше аяқ-қолдың парезі, плегиялары, тұрақты гиперкинездер, координацияның бұзылуы және тағы басқа);

2) сөйлеу қабілетінің тұрақты бұзылуы (алалия, афазия, компенсацияға келмейтін түрі), дизартрия мен кекештенудің ауыр түрі;

3) омыртқа жұлынының зақымдануынан болған жамбас органдары функцияларының айқын білінетін бұзылуы;

4) тұрақты терапевтік резистентті эпилептиформалық жай-күйлер (айына 1 және одан да көп ұстамасы болатын), жиі болатын шағын және тырыспасыз ұстамалар (аптасына 2-3 рет);

5) ұзақтығы 6 айға және одан да ұзаққа созылатын созылмалы психопатиялық жай-күйлер;

6) есту, көру, сөйлеу, тірек-қимыл аппаратының, басқа да органдардың немесе жүйелердің функциялары мен мінез-құлықтың патологиялық формаларымен ұштасатын жеңіл ақыл-ой кемістігі;

7) тұрақты әлеуметтік бейімсізденуге әкеп соқтыратын мінез-құлық патологиясы, эмоционалдық-жігер аясының бұзылуы;

8) жақсырақ көретін көздің көру қабілетінің (түзетумен) 0,19 қоса алғанға дейін төмендеуі немесе жақсырақ көретін көздің көру өрісінің шоғырлану нүктесінен барлық бағыттарда 25 градусқа дейін тарылуы;

9) туа біткен немесе пайда болған көмей және трахея ауруларының салдарынан трахеотомикалық түтіксіз өздігінен дем ала алмауы;

10) I-II дәрежелі тыныс жетіспеушілігімен асқынған өкпе-бронх жүйесінің туа біткен немесе жүре пайда болған ақаулары, орташа және/немесе күрделі ауырлық дәрежедегі, ішінара және/немесе бақыланбайтын, ағымы ауыр персистирленетін бронх демікпесі;

11) асқазан-ішек жолдары, бауыр және өт жолдары аурулары, мертігу (жаралану, жарақаттану, контузия) мен даму ақаулары кезіндегі ас қорыту органдары функцияларының тұрақты айқын білінетін бұзылуы;

12) белгілі бір жасқа дейін оперативтік емдеуге болмайтын жүрек кемістігі, I-II дәрежедегі жүрек-қан тамырлары жеткіліксіздігінен асқынған ірі қан тамырлары дамуының кемістіктері;

13) I-II дәрежедегі жүрек функциясының тұрақты жеткіліксіздігі, айқын білінетін созылмалы гипоксемия, жүрек функциясының бұзылуына байланысты, оның ішінде кардиостимулятор орнатылғаннан кейінгі синкопальдік жай-күйлер;

14) бүйрек функциясының айқын білінетін тұрақты бұзылуы және/немесе бүйрек тініндегі патологиялық процесс белсенділігінің жоғары дәрежесі;

15) терінің және (немесе) шырышты қабықтың қимыл белсенділігінің өте айқын шектелуіне және әлеуметтік бейімсізденуге әкеп соғатын ауқымды зақымдануы (жара болу, эритродермия, айқын қышыну, тыртықтардың пайда болуына байланысты өзгерістер, папилломатоз және басқалары);

16) туа біткен немесе тұқым қуалайтын қан аурулары кезіндегі гемоглобиннің бір литрге 100 граммнан (бұдан әрі – л/г) кем болып төмендей отырып, жылына бір реттен артық болатын анемиялық криздер;

17) қатерсіз ісіктің салдарынан болған орган функциясының айқын бұзылуы және (немесе) айқын білінетін косметикалық кемістік;

18) тірек және қимылдың айқын бұзылуы бар жамбас пен сан буындарының туа біткен немесе кейіннен шығып кетуі;

19) организм функцияларының орташа білінетін бұзылуы бар органдардың немесе жүйелердің туберкулезі;

20) инсулинотерапия аясында немесе помпа арқылы инсулин алушылар, оның ішінде микротамырлық асқынулардың (пролиферативті емес ретинопатия, микроальбуминурия сатысындағы нефропатия, сезімталдықтың бұзылуымен полинейропатия) ерте сатылары бар алғаш анықталған 1-типті қант диабеті;

21) терапияға резистенттік белгілері бар және микротамырлық асқынулардың (пролиферативті емес ретинопатия, микроальбуминурия сатысындағы нефропатия, сезімталдықтың бұзылуымен полинейропатия) ерте сатылары бар 2-типті қант диабеті, қант диабетінің басқа қайталама типтері;

22) қалпына келтіру және негізгі емдеу әдісін таңдау кезеңіне ауыр дәрежелі тиреотоксикоз белгілері бар диффузды уытты зоб;

23) органдардың жарым-жартылай немесе толық аплазиясы бар бет дамуындағы туа біткен ақауларға, сондай-ақ белгілі бір жасқа дейін оперативтік емдеуге болмайтын (косметикалық операцияларды қоспағанда) жұмсақ тіннің және бет скелетінің кейіннен пайда болған ақауларына байланысты тыныс алу, шайнау, жұтыну, сөйлеу функцияларының айқын білінетін бұзылуы.

3. Мүгедектігі бар бала санаты немесе бірінші, екінші, үшінші топтағы мүгедектігі бар бала санаты 5 жыл мерзімге белгіленетін функционалдық өзгерістер мен патологиялық жай-күйлер:

1) тұрақты ремиссия басталғанға дейінгі туа біткен тұқым қуалайтын зат алмасу аурулары (фенилкетонурия, целиакия, ОЖЖ қайта зақымдануы белгілерімен гипотиреоз және басқалары);

2) тұрақты ремиссия басталғанға дейін тыныс-тіршіліктің бұзылуына және әлеуметтік дезадаптацияға әкеп соқтыратын туа біткен, тұқым қуалайтын аурулар мен синдромдар;

3) тұрақты клиникалық-гематологиялық ремиссия басталғанға дейінгі асқынған лейкоз, лимфогрануломатоз;

4) мүгедектікті алғашқы белгілеу кезінде ісік процесінің сатысына қарамастан, хирургиялық және басқа да емдеу түрлерінен кейінгі кез келген жерде орналасқан қатерлі ісіктер;

5) ошақты неврологиялық симптоматикасыз тұрақты компенсацияға дейінгі бас сүйектің көлемі үлкейген және гипертензиялық синдромды нақты гидроцефалия, операция жасалған гидроцефалия ("вентрикулоперитониялық шунттау" операциясынан кейінгі жағдай);

6) сүйек тінінің айқын білінетін ауқымды деструкциялары (остеопороз, шеміршектің қосылуы), сүйектердің, буындардың, бұлшық еттердің қисаюына, аяқ-қол функцияларының II-III дәрежедегі бұзылуы бар қайталама патологиялық сынықтарға әкеп соғатын бұлшық еттердің патологиялық өзгерістері (миофиброз, диффузды кальциноз);

7) омыртқа мен кеуде қуысының III-IV дәрежеде қисаюына, бір немесе бірнеше аяқ-қол буындарының контрактуралары және (немесе) анкилоздарына, ірі сүйектер жалған буындарына байланысты тірек-қимыл аппараты функцияларының бұзылуы;

8) туа біткен ауытқудың салдарынан аяқ-қолдың немесе олардың сегментінің айқын білінетін бұзылуы (мутиляция, контрактуралар, синдактилиялар, артропатиялар және басқалар);

9) зәр мен үлкен дәреттің тұрақты тоқтамауы, мерзімі бойынша хирургиялық емдеуге жатпайтын ішектегі, қуық пен қуық-жыныс жолдарындағы жыланкөз жаралар;

10) ақыл-ой кемістігі орташа және оған сәйкес келетін әртүрлі генездегі жарыместік дәрежесі;

11) есту функциясының болмауы (III (56-70 дБ) – IV (71- 90 дБ) дәрежедегі екі жақты құлақ мүкістігі).

12) қайта куәландыру кезінде инсулинотерапия аясында немесе помпа көмегімен инсулин алушылар, оның ішінде микроаамырлық асқынулардың (пролиферативті емес ретинопатия, микроальбуминурия сатысындағы нефропатия, сезімталдықтың бұзылуымен полинейропатия) ерте сатылары бар 1-типтегі қант диабеті;

13) қайта куәландыру кезінде 2-типтегі қан диабеті, терапияға резистенттік белгілері бар және микроаамырлық асқынулардың (пролиферативті емес ретинопатия, микроальбуминурия сатысындағы нефропатия, сезімталдықтың бұзылуымен полинейропатия) ерте сатылары бар қант диабетінің басқа қайталама типтері;

14) балалар аутизмі, Аспергер синдромы, атиптік аутизмді алғаш куәландыру кезінде – өзара әлеуметтік әрекеттесу мен әлеуметтік коммуникацияға бастамашылық жасау және қолдау қабілетсіздігімен, мінез-құлықтың шектеулі қайталанатын және стереотипті нысандарымен, интеллектуалдық дамудың бұзылуымен немесе бұзылмауымен, сөйлеу функциясының бұзылуымен немесе бұзылмауымен психикалық дамудың бұзылуы.

4. Мүгедектігі бар бала санаты жеті жасқа толғанға дейінгі мерзімге белгіленетін немесе бірінші, екінші, үшінші топтағы мүгедектігі бар бала санаты он сегіз жасқа дейін белгіленетін функционалдық өзгерістер мен патологиялық жай-күйлер.

Тыныс-тіршіліктің тұрақты шектелуі, органдар функцияларының сауығу немесе әжептәуір жақсару деректері жоқ, тыныс-тіршіліктің үдемелі шектелуі, емдеу мен оңалту іс-шараларының болжамды болашағы болмайтын кезде балаға жеті немесе он сегіз жасқа толғанға дейінгі мүгедектік белгіленеді:

1) бір немесе бірнеше аяқ-қолдың тұрақты айқын білінетін сал болуы немесе терең парездері, айқын білінетін гипотония және бұлшықет әлсіздігі, тұрақты жайылған гиперкинездер (қос атетоз, хореоатетоз секілді), координацияның айқын білінетін бұзылулары;

2) екі және одан да көп жылдар бойы орын алатын терапевтік резистентті тырыспалар (айына 3-4 рет және одан да көбірек);

3) ақыл-ой кемістігі ауыр немесе терең және оларға сәйкес келетін әртүрлі генездегі жарыместік дәрежесі;

4) екі жақты кереңдік (90 дБ астам), керең-мылқаулық;

5) жұлынның зақымдануына байланысты жамбас органдары функцияларының тұрақты бұзылуы, түзетуге келмейтін ішек және қуық-жыныс жолдарындағы жыланкөз жаралар;

6) тыныс функцияларының айқын бұзылуы бар туа біткен және тұқым қуалайтын қолқа-өкпе жүйесінің зақымдануы (муковисцидоз, асқынған альвеолиттер және өкпенің басқа да жайылмалы аурулары);

7) пайда болған және туа біткен сипаттағы созылмалы бронхиалды-өкпе аурулары кезіндегі II және одан да жоғары дәрежедегі тыныстың тұрақты тарылуы, еңтікпелі ұстаманың қалыптасуы және жүрек-тамыр, орталық жүйке жүйесінің бұзылуы кезінде, бүйрек бездерінің созылмалы жеткіліксіздігіне әкеп соқтыратын гормондарға тәуелді бронхиалды еңтікпе;

8) жүректің инкурабельді фонындағы ауруларының II-III дәрежедегі тұраланған жүрек кемістігі;

9) туа біткен, тұқым қуалайтын, кейіннен пайда болған ауруларға байланысты бауыр функциясының қайтымсыз айқын білінетін бұзылуы;

10) 3-5-сатылы бүйректің созылмалы ауруы (созылмалы бүйрек жеткіліксіздігі), қатерлі гипертония, бүйректің асқынған қантсыз диабеті;

11) инкурабельді қатерлі ісіктер;

12) орган функциялары бұзылған жағдайда, хирургиялық әдіспен емдеуге келмейтін қатерсіз ісіктер;

13) организм функцияларының айқын білініп бұзылуына әкеп соғатын органдар мен жүйелердің болмауы (туа біткен немесе кейін пайда болған) немесе дамуы айқын жетілмеген кезде туындайтын патологиялық жай-күй;

14) бір немесе бірнеше аяқ-қолдың деңгейіне қарамастан тұқылы болуы;

15) өз еркімен жүріп-тұру немесе өзін өзі күту қабілетінің өте айқын шектелуі кезінде анкилоздарға, контрактураларға, патологиялық сынуға, скелеттің қисаюына

әкеп соғатын скелет сүйектерінің жүйелі зақымдануы және тірек-қозғалыс аппаратының дамуындағы ақаулар;

16) ішкі секреция функцияларының жетіспеушілігі салдарынан организм функцияларының айқын білініп бұзылуы: қалпына келмейтін кейінгі тамырлы асқынуларымен дамыған (препролиферативті және пролиферативті ретинопатия, III дәрежедегі нефропатия, қайталама асқынуларымен және қалпына келмейтін бұзылулармен перифериялық, автономиялық немесе ауырсынатын түрдегі нейропатия, "диабеттік аяқ басы" синдромы) қант диабетінің барлық түрлері, қантсыз диабет (питуитрин-резистентті түрі), гипофиздің гармоналды белсенді ісіктері (гигантизм, Иценко-Кушинг ауруы, пролактинома), туа біткен, пайда болған, оның ішінде операциядан кейінгі, гипопитуитаризм, саматотропинмен емдеуге рефрактелік кезінде гипофизарлы нанизм; бүйрек безінің созылмалы жеткіліксіздігі (Аддисон ауруы, адrenalэктомиядан кейінгі жағдай, бүйрек безінің туа біткен дисфункциясы), туа біткен немесе пайда болған гипотиреоздың ауыр түрі, туа біткен немесе кейіннен пайда болған гиперпаратиреоз және гипопаратиреоз, хромасомды аномалияның салдарынан туа біткен жыныстық жіктеудің бұзылуы;

17) созылмалы лейкоз, гистиоцитоз;

18) қан өндірудің орташа және ауыр дәрежедегі туа біткен және кейіннен пайда болған гипо- және апластикалық жай-күйлері (гемоглобин 100 г/л төмен, тромбоциттер 1 куб. миллиметрде (бұдан әрі – 1 куб. мм) 100 мыңнан төмен, лейкоциттер 1 куб. мм 4 мыңнан кем);

19) коагулопатия мен тромбопатияның ауыр түрлері, ауыр геморрагиялық криздер үздіксіз қайталанып отыратын созылмалы тромбоцитопеникалық пурпура (қандағы тромбоциттер саны 50 мың және 1 куб. мм-ден кем);

20) алғашқы иммундық тапшылық жай-күйлері. Ауыр аралас иммундық жеткіліксіздік, агамма- және гипогаммаглобулинемия, лимфа байланыстарының, өкпенің, бауырдың, басқа да органдардың бактериямен зақымдалуын тудыратын септикалық гранулематоз;

21) қан сарысуындағы Е иммунноглобулиннің бір литрде 1000 КЕД артық концентрациясымен тері асты клетчаткаларының, өкпенің, бауырдың және басқа да органдардың көбіне "салқын" абсцестерін тудыратын Е гипериммунноглобулинемия синдромы;

22) пайда болған иммунитет тапшылығы әсерінен организм функциясының айқын білінетін бұзылуы, адамның туа біткен иммундық тапшылық жай-күйлерінің айқын көрінісі;

23) туа біткен және пайда болған анофтальм, бір көздің немесе екі көздің толық көрмеуі;

24) мукополисахаридоз;

25) терінің тұқым қуалайтын аурулары (полидиспластикалық (дистрофиялық), туа біткен буллезді эпидермолиздің қатерлі түрлері, буллезді ихтиозиформды эритродермия);

26) тиісті гендерде мутацияларды растай отырып, генетикалық талдау болған кезде қозғалыс функцияларының бұзылуымен және (немесе) бульбар функцияларының бұзылуымен, бұлшықет атрофиясымен сипатталатын үдемелі бұлшықет дистрофиясы, туа біткен миопатия, туа біткен нейропатия, жұлын бұлшықет атрофиясы;

27) Даун синдромы – кариотиптік талдау негізінде расталған, 21 жұпты хромосомамен трисомия түрінде кариотип бұзылуымен хромосомдық патология;

28) генетикалық растайтын диагнозымен Ретта синдромы;

29) қайта қуәландыру кезінде балалар аутизмі, Аспергер синдромы, атиптік аутизм – өзара әлеуметтік өзара іс-қимыл мен әлеуметтік коммуникацияға бастамашылық жасау және қолдау қабілетсіздігімен, мінез-құлықтың шектеулі қайталанатын және стереотипті нысандарымен, интеллектуалдық дамудың бұзылуымен немесе бұзылмауымен, сөйлеу функциясының бұзылуымен немесе бұзылмауымен психикалық дамудың бұзылуы.

30) Медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізу қағидаларына 7-1-қосымшаға сәйкес қалпына келмейтін кемістіктер мен аурулар тізбесіндегі кемістіктер мен аурулар

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
6-қосымша
Медициналық-әлеуметтік
сараптама жүргізу қағидаларына
7-1-қосымша
Нысан

Он сегіз жастан асқан адамдарға мүгедектік тобы және (немесе) кәсіптік еңбекке қабілеттілігінен айырылу дәрежесі қайта қуәландыру мерзімінсіз және (немесе) жалпы еңбекке қабілеттілігінен айырылу дәрежесі міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің қатысушысы Қазақстан Республикасы Әлеуметтік кодексінің 207-бабының, 1-тармағында көзделген жасқа толғанға дейін белгіленетін қалпына келмейтін кемістіктердің мен аурулардың тізбесі

1. Мүгедектіктің бірінші тобы және (немесе) кәсіптік еңбек ету қабілетінен айырылу дәрежесі (бұдан әрі – КЕА дәрежесі) 90-нан 100 %-ды қоса алғанға дейін және (немесе) жалпы еңбекке қабілеттілігінен айырылу дәрежесі (бұдан әрі – ЖЕА дәрежесі) 80-нен 100 %-ды қоса алғанға қалпына келмейтін кемістіктер мен аурулар:

1) екі қол буынының барлық саусақтарының болмауы немесе екі қолдың неғұрлым көп бөлігінің ампутациясы;

2) екі аяқтың санның үштен бірінен жоғары бөлігіндегі тұқылы;

3) екі көздің де толық көрмеуі (жарықты сезінбеуі), екіжақты анофтальм, туа біткен рудиментарлық көз алмалары;

4) көрсетілген жай-күйлер бойынша он сегіз жасқа дейін мүгедектік алғашқы рет белгіленген кезде, ақыл-ой кемістігі ауыр немесе терең және оларға сәйкес келетін әртүрлі генездегі жарыместік дәрежесі, оның ішінде Даун синдромы (ауруы) кезінде;

5) қолды (иық буынынан) және аяқты (жамбас-сан буынынан) экзартикуляциялаудың ұштасуы;

6) көрсетілген нозологиялар бойынша он сегіз жасқа дейінгі мүгедектік алғаш рет белгіленген кезде, тұрақты сал болулармен, едәуір немесе өте айқын білінетін аяқ-қол парездерімен (тетраплегия, тетрапарез, триплегия, трипарез, төменгі параплегия), тұрақты едәуір немесе өте айқын білінетін таралған гиперкинездермен қозғалыс бұзылулары;

7) қант диабеті, Лериш синдромы, екі аяқтың облитерациялық атеросклероз әсерінен сан, жіліншік, оның ішінде Пирогов бойынша аяқ басы деңгейінде ампутациялық екі аяқтың тұқылдары;

8) қант диабеті, Лериш синдромы, екі аяқтың облитерациялық атеросклерозы әсерінен жіліншіктің, оның ішінде Пирогов бойынша аяқ басының ампутациялық тұқылы, санның ампутациялық тұқылымен ұштасуы;

9) қайта куәландыру кезінде клиникалық-неврологиялық статус (төменгі параплегия, тетраплегия) деректерімен және аспаптық зерттеу әдістерімен расталған (КТ және/немесе МРТ) омыртқа жарақаттарының салдарынан жұлынның толық анатомиялық үзілісі;

10) бүйрек трансплантациясына қарсы көрсетпе болған кезде генезіне қарамастан V сатыдағы бүйректің созылмалы ауруы (терминалдық созылмалы бүйрек жеткіліксіздігі)

2. Мүгедектіктің екінші тобы және (немесе) КЕА дәрежесі 60-тан 89 %-ды қоса алғанға дейін және (немесе) ЖЕА дәрежесі 60-тан 79 %-ды қоса алғанға дейін белгіленетін қалпына келмейтін кемістіктер мен аурулар:

1) екі қолдың қалпына келмейтін кемістіктері:

біріншісін қоспағанда, төрт саусақтың барлық фалангы сүйектерінің, екі қол буынының болмауы;

біріншісін қоса алғанда, үш саусақтың барлық фалангы сүйектерінің, екі қол буынының болмауы;

екі қол буынының тиісті алақан сүйектерімен бірінші және екінші саусақтың болмауы;

екі қолдың тиісті алақан сүйектерімен үш саусақтың болмауы;

қолды иық буынынан экзартикуляциялауы;

2) екі аяқтың қалпына келмейтін кемістіктері:

Шопар бойынша табан тұқылдары;

тізе тұқылдары, оның ішінде Пирогов бойынша табанның ампутациясы;

жамбас санды буыннан экзартикуляциялауы;

протездеуге келмейтін санның көп бөлігінің (жоғарғы үштен бір бөлігі) ампутациясы;

екі аяқ жіліншігінің немесе сан буынының протезделген ампутациялық тұқылдары;

3) аяқ-қол қалпына келмейтін кемістіктерінің өзге де кемістіктермен және аурулармен ұштасуы:

жіліншік тұқылы немесе бір аяқтың көп бөлігінің ампутациясы төрт саусақ сүйектерінің барлық фалангыларының болмауымен немесе бір қолдың көп бөлігінің ампутациясымен ұштасуы;

бір қолдың тұқылы және бір көздің болмауы немесе толық көрмеуі;

бір аяқтың тұқылы және бір көздің болмауы немесе толық көрмеуі;

кант диабеті, Лериш синдромы, екі аяқтың облитерациялық атеросклерозы әсерінен аяқтың сан, жіліншік оның ішінде Пирогов бойынша аяқ басы деңгейіндегі ампутациялық тұқылы;

бір қолдың тұқылы мен туа біткен керең-мылқаулық;

протездеуге келмейтін бір аяқтың тұқылы мен туа біткен керең-мылқаулық;

4) көрсетілген жай-күйлер бойынша он сегіз жасқа дейін мүгедектік алғашқы рет белгіленген кезде, ақыл-ой кемістігі орташа (имбециальдық) және сәйкес келетін әртүрлі генездегі жарыместік дәрежесі, оның ішінде Даун синдромы (ауруы) кезінде;

5) көрсетілген нозологиялар бойынша он сегіз жасқа дейін мүгедектікті алғаш белгілеген кезде аяқ-қолдың айқын көрінген парездері (гемипарез, парепарез, трипарез, тетрапарез), айқын көрінген жайылған гиперкинездері бар қозғалыс бұзылулары.

3. Мүгедектіктің үшінші тобы және (немесе) КЕА дәрежесі 30-дан 59 %-ды қоса алғанға дейін және (немесе) ЖЕА дәрежесі 30-дан 59 %-ды қоса алғанға дейін белгіленетін қалпына келмейтін кемістіктер мен аурулар:

1) қолдың тұқылы (тұқылдары) және басқа да кемістіктері:

біріншісін қоспағанда, төрт саусақтың барлық фалангы сүйектерінің болмауы;

біріншісін қоса алғанда, үш саусақтың барлық фалангы сүйектерінің болмауы;

тиісті алақан сүйектерімен қоса, қолдың бірінші және екінші саусақтарының болмауы;

тиісті алақан сүйектерімен қоса, қолдың үш саусағының болмауы;

екі қолдың бірінші саусақтарының болмауы;

бір қолдың ампутациялық тұқылы;

эндопротездеуге келмейтін айқын білінетін контрактура (буындағы қозғалыс көлемі 10 градусқа дейін) немесе функционалдық қолайсыз қалыптағы (60 градустан кем

немесе 150 градустан артық) немесе ең шеткі супинациядағы немесе ең шеткі пронациядағы жағдайда білектің қозғалуы кезіндегі шынтак буынының анкилозы;

резекциядан кейінгі иықтың немесе шынтақтың бос буыны;

жедел емдеуге болмайтын болса, иықтың немесе білектің екі сүйегінің жалған буыны;

анкилоз немесе біріншісін қоспағанда, төрт саусақтың немесе біріншісін қоса алғанда, үш саусақтың функционалдық қолайсыз жағдайдағы айқын білінетін контрактурасы (қозғалыстың 5-8 градус шегінде шектелуі);

2) аяқтың тұқылы (тұқылдары), аяқтың және омыртқаның басқа да кемістіктері:

Пирогов бойынша ампутациядан кейінгі табан тұқылы, Шопар буыны деңгейіндегі ақаулы тұқыл және бір аяқтың неғұрлым көп бөлігінің ампутациясы;

Шарп бойынша табан сүйектері бастарының резекциясы бар табанның екіжақты тұқылдары;

Лисфранк бойынша табанның екі жақты тұқылдары;

аяқтың 10 және одан да көп сантиметрге қысқаруы;

эндопротездеуге келмейтін айқын білінетін контрактура немесе жамбас-сан буынының функционалдық қолайсыз жағдайдағы анкилозы (170 градустан артық және 150 градустан кем);

эндопротездеуге келмейтін тізе буынының функционалдық қолайсыз жағдайдағы анкилозы (170 градустан кем);

операция жасауға келмейтін санның немесе тізенің екі сүйегінің жалған буыны;

резекциядан кейінгі жамбас-санның бос буыны;

айқын білінетін контрактура немесе табанның ақаулы қолайсыздығымен қоса, жіліншік-табан буынының анкилозы (90 градустан кем және 125 градустан артық, сондай-ақ табан тіректің аумағы мен табанның көлденең білігінің арасында 30 градустан артық бұрыш) немесе екі жіліншік-табан буынының анкилозы;

операциялық араласу нәтижелері тиімсіз болғандағы сан сүйегі басының туа біткен немесе жүре пайда болған шығып кетуі;

түзету операциясын жасауға болмайтын IV дәрежедегі кифосколиоз;

ішкі органдардың жылжуы және тұрақты айқын білінетін функционалдық бұзылулары бар қабырғалардың айқын білінетін деформациясы бар IV дәрежелі сколиоз;

3) басқа да туа біткен және жүре пайда болған кемістіктер мен аурулар:

егер протездеу шайнауды қамтамасыз ете алмаса, операциялық емдеуге жатпайтын жақтың немесе қатты таңдайдың кемістіктері;

кеңірдектің болмауы салдарынан тұрақты канюля киіп жүру;

есту протезін қою мүмкін болмағанда IV (71-90 дБ) дәрежедегі екі құлақтың мүкістігі, керең-мылқаулық, екі құлақтың кереңдігі (90 дБ астам);

кохлеарлық имплантациядан кейінгі жағдай;

бір көздің толық көрмеуі немесе бір көздің болмауы;

гастрэктомия;

тыныс алу жеткіліксіздігі кезіндегі пульмонэктомия;

тыныс алу жеткіліксіздігі болғанда 5 және одан көп қабырғаның резекциясымен торакопластика;

гипофизарлы нанизм, остеохондропатия, аласа бойлылықты остеохондродистрофия (әйелдер үшін – 130 сантиметрден төмен, ерлер үшін – 140 сантиметрден төмен);

қол буынының немесе қолдың сал болуы, аяқтың сал болуы, едәуір трофикалық бұзылған екі қолдың немесе екі аяқтың айқын парезі: иық буынының гипотрофиясы – 4 сантиметрден жоғары; білек – 3 сантиметрден жоғары; сан – 8 сантиметрден жоғары; жіліншік – 6 сантиметрден жоғары.

қатерлі ісік кезіндегі жойылмайтын нәжіс, несеп жыланкөздері, стомалар - илеостома, колостома, жасанды айналшық кезіндегі, жасанды зәр шығару жолдары.

4. КЕА дәрежесі 5-тен 29 %-ды қоса алғанға дейін белгіленетін қалпына келмейтін кемістіктер:

алақан сүйегінде басы жоқ бір немесе бірнеше

саусағынан айырылған кезде КЕА (1-кесте) белгіленеді.

Жұмысында екі қол буынының барлық саусақтарын пайдалануды талап ететін (музыканттар, зергерлер және тағы басқа) адамдар үшін КЕА дәрежесі 5 %-ға артады.

Жұмысы қармау функциясына ғана есептелген адамдар үшін КЕА дәрежесі 5 %-ға азаяды, ал шынашағынан айырылу аталған санаттағы жұмысшылардың КЕА 5%-ға ұлғаюына алып келеді, себебі қармау күші төмендейді.

1 – кесте

		I саусақ			II саусақ	III саусақ	IV саусақ	V саусақ
		Тырнақ фалангасы	Негізгі фаланга	Алақан сүйек				
I саусақ	тырнақ фалангасы	0/0						
	негізгі фаланга		20/15					
	алақан сүйек			20/15				
II саусақ			25/20	30/25	5/0			
III саусақ			25/20	30/25	20/15	0/0		
IV саусақ			20/15	25/20	25/15	20/15	0/0	
V саусақ			20/15	25/20	15/10	15/10	20/15	0/0

Ескертпе: алымында жетекші қолға арналған (оң қолдылар үшін оң қол, солақайлар үшін сол қол);

бөлімінде – жетекші емес қол үшін (оң қолдылар үшін сол қол, солақайлар үшін оң қол) КЕА пайыздары көрсетілген.

5. Неғұрлым білінетін функциялардың ілеспелі бұзылуы мен тыныс-тіршіліктің шектелуіне байланысты 2, 3 және 4-тармақтарда тізбеленген жағдайларда тиісінше бірінші, екінші немесе үшінші мүгедектік тобы белгіленеді және қайта куәландыру осы Қағидаларда көзделген тәртіппен жүргізіледі.

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
7-қосымша
Медициналық-әлеуметтік
сараптама жүргізу қағидаларына
7-2-қосымша
Нысан

Он сегіз жастан асқан адамдарға мүгедектік 5 жыл мерзімге белгіленетін аурулардың, кемістіктердің тізбесі

1. III дәрежелі созылмалы тыныс алу жетіспеушілігімен ауыр ағымымен сипатталатын тыныс алу жүйесі функцияларының едәуір айқын білінетін бұзылулары бар тыныс алу органдарының аурулары; III сатылы созылмалы өкпе-жүрек жеткіліксіздігі.

2. Операциямен емдеу мүмкін болмаған кезде III сатылы созылмалы жүрек жеткіліксіздігімен және/немесе 4-5-сатылы бүйректің созылмалы ауруымен үйлескен қанайналым жүйесінің аурулары.

3. Қайта куәландыру кезінде созылмалы үдемелі ағымы бар нерв жүйесінің аурулары, оның ішінде нейробұлшықет, қаңқа және қозғалыспен байланысты (статодинамикалық) функциялардың, тілдік және сөйлеу, сенсорлық (көру) функциялардың тұрақты айқын білінетін, едәуір айқын білінетін бұзылулары бар бас миының нейродегенеративті аурулары (паркинсонизм плюс).

4. Қайта куәландыру кезінде нейробұлшықет, қаңқа және қозғалыспен байланысты (статодинамикалық) функциялардың, психикалық, тілдік және сөйлеу функцияларының тұрақты айқын білінетін, едәуір айқын білінетін бұзылулары бар экстрапирамидті және басқа да қозғалыс бұзылыстары.

5. Қайта куәландыру кезінде нейробұлшықет, қаңқа және қозғалыспен байланысты (статодинамикалық) функциялардың, психикалық, сенсорлық (көру), тілдік және сөйлеу функцияларының тұрақты едәуір айқын білінетін бұзылулары бар цереброваскулярлық аурулар.

6. Органдар мен организм жүйелері функцияларының едәуір айқын білінетін көптеген бұзылулары бар 1 немесе 2 типтегі қант диабеті (екі аяқтың да IV сатылы созылмалы артериялық жеткіліксіздігімен, пролиферативті ретинопатиямен, 3-5-сатылы бүйректің созылмалы ауруымен).

7. Қатерлі ісіктер кезіндегі жағдайларды қоспағанда жойылмайтын нәжіс, несеп жыланкөздері, стомалар - илеостома, колостома, жасанды айналшық кезіндегі, жасанды зәр шығару жолдары.

8. Интоксикация көріністерімен, қолайсыз болжамды қатерлі ісіктер (радикалды емдеуге жатпайтын, емдеуден кейінгі өршуі кезінде (рецидив, метастаздалған), аурудың инкурабельділігі, бастапқы ошағы анықталмаған метастаздар).

9. Интоксикацияның айқын білінетін көріністері және жалпы ауыр жағдайы бар лимфоидты, қан түзетін және оларға ұқсас тіндердің қатерлі ісіктері.

10. Нейробұлшықет, қаңқа және қозғалыспен байланысты (статодинамикалық) функциялардың, психикалық, сенсорлық (көру), тілдік және сөйлеу функцияларының тұрақты айқын білінетін және едәуір айқын білінетін бұзылулары, айқын білінетін ликвородинамикалық бұзылулары бар бас және жұлын миының операция жасауға жатпайтын қатерсіз ісіктері.

11. Қайта куәландыру кезінде генезіне қарамастан V сатыдағы бүйректің созылмалы ауруы (терминалдық созылмалы бүйрек жеткіліксіздігі), оның ішінде бүйрек трансплантациясы операциясын өткізген пациенттер.

12. Қайта куәландыру кезінде сүйек-бұлшықет жүйесінің жүйелі аурулары (III-IV дәрежедегі буындар функциясының бұзылуымен анкилозды спондилоартрит, генерализацияланған полиостеоартроз, ревматоидты артрит).

13. Люпус-нефрит және 3-5-сатылы бүйректің созылмалы ауруымен (созылмалы бүйрек жеткіліксіздігімен) жүйелі қызыл жегі.

14. Органдар мен организм жүйелері функцияларының айқын білінетін бұзылулары болған кездегі АИТВ-инфекциясы, 4-клиникалық саты.

15. Қайта куәландыру кезінде ауыр дәрежедегі апластикалық анемия.

16. Орташа ақыл-ой кемістігі.

17. Психикасының айқын бұзылуымен шизофрения (айқын білінетін эмоционалдық ерік-жігер ақауымен үздіксіз-қайталама ағым).

18. Көру өткірлігінің жарық сезінуден, қол қозғалысының 0,03-ке дейін қоса алғанда төмендеуі, жақсырақ көретін көзде түзетумен және/немесе жақсырақ көретін көзде көру өрісінің барлық бағыттарда бекіту нүктесінен 10 градусқа дейін тарылуы.

19. Көру өткірлігінің 0,04-тен 0,08-ге дейін қоса алғанда төмендеуі, жақсырақ көретін көзде түзетумен, жақсырақ көретін көзде көру өрісінің барлық бағыттарда бекіту нүктесінен 20 градусқа дейін тарылуы.

20. Қайта куәландыру кезінде интеллектуалдық-мнестикалық функциялардың айқын білінетін бұзылуларымен тұрақты эпилептиформалық жай-күйлер (эпистатус, ағымның жиі ұстамалылығы кезінде, айына 5-6 рет тырысу жиілігі бар).

21. Қайта куәландыру кезінде организмнің тыныс-тіршіліктің айқын шектелуі бар болған жағдайдағы аутизм.

22. Краниопластикаға жатпайтын ауданы 12 сантиметр және одан жоғары бас сүйегінің ақауы.

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
8-қосымша
Медициналық-әлеуметтік
сараптама жүргізу қағидаларына
12-қосымша
Нысан

Мүгедектігі бар адамды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасының әлеуметтік бөлігі

20____ жылғы "____" _____ №____ медициналық-әлеуметтік сараптаманың
20____ жылғы "____" _____ №____ актісіне
1. Мүгедектігі бар адамның тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) _____

2. Туған күні____ жылғы _____
3. Мекенжайы, телефоны _____
4. Мүгедектігі бар адамды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасы (ОЖБ) алғаш рет, қайта жасалды (қалыптастыру, түзету)
5. Мүгедектік санаты (тобы, себебі) _____
6. Диагнозы _____
7. Мүгедектік 20____ жылғы _____ дейінгі мерзімге белгіленді
8. Білімі _____
9. Кәсібі (мамандығы) _____
10. Оңалту-сараптама қорытындысы: _____

p/c	Әлеуметтік оңалту іс-шаралары	ОЖБ іске асыру мерзімі, іске асыруға жауаптылар Іс-шараның жабылу күні	Орындау күні	Орындаушы	Орындалмау себебінің негіздемесі
		Аумақтық бөлімшенің маманы толтырады	ОЖБ іске асыруға жауапты маман толтырады		
1	2	3	4	5	6
	Протездік-ортопедиялық көмек көрсету:				

1.

қол протезі (иық,
білек, қол басы,
саусақ);
аяқ протезі (жіліншік,
жамбас, аяқ басы);
кеуде безінің протезі;
ортопедиялық аппараттар,
тутор;
балдақ, таяқ, жетек арба;
корсет, реклинатор,
басұстағыш;
бандаж, емдік белбеулер,
балалардың профилактикалық шалбарлары;
ортопедиялық аяқ киім,
қосымша құрылғылар (табандар,
кебістер, супинаторлар);
аппараттарға арналған аяқкиім;
жейде киюге арналған құрылғы;
колготки киюге арналған құрылғы;
шұлық киюге арналған құрылғы;
түйме тағуға арналған құрылғы (ілмек);
белсенді ұстағыш;
ыдыс-аяқты ұстауға арналған ұстағыш;
қакпактарды ашуға арналған ұстағыш;

	кілтке арналған ұстағыш				
2.	Сурдотехникалық құралдармен қамтамасыз ету: есту аппараты (ересектерге, балаларға арналған); веб-камерасы бар ноутбук; көп функционалды дабылды жүйе; мәтіндік хабарламасы және хабарды қабылдау қызметі бар ұялы телефон; саңырау және нашар еститін адамдарға арналған сағат; кохлеарлық имплантқа сөйлеу процессоры (ауыстыру); дауыс шығаратын аппарат				
	Тифлотехникалық құралдармен қамтамасыз ету: тифлотаяқ; оқу машинасы; сөйлеу синтезі бар экрандық қол жеткізу бағдарламасымен қамтамасыз етілген ноутбук; Брайль жүйесі бойынша жазу құралы, грифель; рельефті-ноқатты қаріппен жазуға арналған қағаз; дыбыспен хабар беретін және диктофоны бар				

3.	мобильді телефон; дыбыс жазбасын шығаруға арналған плейер; нашар көретін адамдарға арналған сағат; сөз шығаратын термометр; сөз шығаратын тонометр; т е с т жолақшалары бар сөз шығаратын глюкометр; Брайль қарпін өз бетінше үйренуге арналған сөйлейтін құрал; алмалы-салмалы Брайль әліппесі; көру қабілеті нашар мүгедектерге арналған ине сабақтағыштар, тігін инелері; Брайль қарпімен ақпаратты енгізу /шығарудың кіріктірілген сөйлеу синтезі бар портативті тифлокомпьютер.				
	Міндетті гигиеналық құралдармен қамтамасыз ету (салмағы __ килограмм, бойы __ сантиметр, жамбас көлемі __ сантиметр жазу керек); н е с е п қабылдағыш;				

4.	н ә ж і с қабылдағыш; жөргектер (ересектерге, балаларға арналған); сіңіргіш жаймалар (жаялықтар); катетер; стоманың айналасындағы теріні қорғау және тегістеуге арналған паста-герметик; қорғаныш крем; сіңіргіш ұнтақ (опа); иісті бейтарап тандырғыш; стоманың айналасындағы немесе шат терісін тазалауға және күтуге арналған тазартқыш; санитариялық құрылғысы бар кресло-орындық ; дәретхана бөлмесіне арналған қайырмалы тіреуіш тұтқалар ; жуынатын бөлмеге арналған тұтқалар				
	Арнаулы жүріп-тұру құралдарымен қамтамасыз ету (кресло-арбалар) (салмағы ____ килограмм, бойы ____ сантиметр,				

5.	жамбас көлемі — — сантиметр жазу керек); бөлмеде жүріп-тұруға арналған кресло-арбалар (балаларға, жасөспірімдерге, ересектерге арналған); серуендеуге арналған кресло-арбалар (балаларға, жасөспірімдерге, ересектерге арналған); эмбебап кресло-арба (белсенді типтегі, электр жетегі бар, көп функциялы); сырғытқы арба.				
6.	Әлеуметтік қызметтер көрсету: жеке көмекші; ымдау тілі маманы				
7.	Мынадай жағдайларда арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету:				
7.1.	стационарлық:				
7.1.1.	тірек-қимыл аппараты бұзылған мүгедектігі бар балаларға арналған стационар жағдайында арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталығы				

7.1.2.	психоневрологический аурулары бар мүгедектігі бар балаларға арналған стационар жағдайында арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталығы				
7.1.3.	психоневрологический аурулары бар мүгедектігі бар адамдарға стационар жағдайында арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталығы				
7.1.4.	қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған стационар жағдайында арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталығы				
7.2.	жартылай стационар:				
7.2.1	мүгедектігі бар адамдарға арналған оңалту орталығы				
7.2.2	мүгедектігі бар балаларға арналған оңалту орталығы				
7.2.3	психоневрологический аурулары бар 18 жасан асқан мүгедектігі бар адамдарға				

	арналған күндіз болу бөлімшесі (орталығы)				
7.2.4	қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған күндіз болу бөлімшесі (орталығы)				
7.2.5	тірек-қимыл аппараты бұзылған мүгедектігі бар балаларға арналған күндіз болу бөлімшесі (орталығы)				
7.2.6	психоневрологиялық аурулары бар мүгедектігі бар балаларға арналған күндіз болу бөлімшесі (орталығы)				
7.2.7	аумақтық орталық				
7.3.	үйде				
7.3.1	психоневрологиялық аурулары бар 18 жастан асқан мүгедектігі бар адамдарға арналған үйде әлеуметтік көмек көрсету бөлімшесі				
7.3.2	қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған үйде әлеуметтік көмек көрсету бөлімшесі				
7.3.3	тірек-қимыл аппараты бұзылған мүгедектігі бар балаларға арналған үйде				

	әлеуметтік көмек көрсету бөлімшесі				
7.3.4	психоневрологи ялық аурулары бар мүгедектігі бар балаларға арналған үйде әлеуметтік көмек көрсету бөлімшесі				
8.	Халықты әлеуметтік қорғау жүйесі ұйымының желісі бойынша жүргізілетін санаторлық-кур орттық емдеу				
9.	Тұрғын үй-тұрмыстық жағдайларды жақсарту				

Тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) _____

аумақтық бөлімшенің басшысы (ЭЦҚ)

Аумақтық бөлімшенің мөртабаны

11. ОЖБ әлеуметтік бөлігін іске асыру күні _____

Тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) _____

басшы (ЭЦҚ)

12. Оңалтудың әлеуметтік бөлігін іске асыру нәтижелерін бағалау (асты сызылсын):

бұзылған функцияларды қалпына келтіру (толық немесе ішінара), бұзылған
функциялардың орнын толтыру (толық немесе ішінара), оң нәтиженің болмауы

Тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) _____

аумақтық бөлімшенің басшысы (ЭЦҚ)

(қию сызығы)

Мүгедектігі бар адамды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасының
әлеуметтік бөлігінен үзінді көшірме

20 ____ жылғы " ____ " _____ ОЖБ № _____

20 ____ жылғы " ____ " _____ № _____ актісіне

1. Мүгедектігі бар адамның тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) _____

2. Туған күні_____ жылғы_____
 3. Тіркелу орны_____
 4. ОЖБ алғаш рет, қайта жасалды (қалыптастыру, түзету)
 5. Мүгедектік санаты (тобы, себебі) _____
 6. Мүгедектік 20__ жылғы _____ дейінгі мерзімге белгіленді
 7. Диагнозы _____
 8. Білімі _____
 9. Кәсібі (мамандығы) _____
 10. Оңалту-сараптама қорытындысы: _____
- әлеуметтік оңалту:
- іс-шара _____ әзірлеу күні _____ жылғы _____
- іске асыру мерзімі _____ жылғы _____
- іс-шара _____ әзірлеу күні _____ жылғы _____
- іске асыру мерзімі _____ жылғы _____
- Тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде) _____

аумақтық бөлімшенің басшысы (қолы)

Мөрдiң орны

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
9-қосымша
Медициналық-әлеуметтік
сараптама жүргізу қағидаларына
15-қосымша
Нысан

Сырттай проактивті куәландыру (қайта куәландыру) жүргізілетін нозологиялық нысандар тізбесі

№	Нозологиялық нысандар	АХЖ-10
1.	Қатерлі ісіктер:	
1.1	Еріннің, ауыз қуысының және жұтқыншақтың қатерлі ісігі	C00 - C14
1.2	Ас қорыту жүйесінің қатерлі ісіктері	C15 - C26
1.3	Тыныс алу жүйесінің, жүректің және кеуде қуысының қатерлі ісіктері	C30 - C39
1.4	Сүйектер мен буын шеміршектерінің қатерлі ісіктері	C40 - C41

1.5	Терінің қатерлі ісіктері, қатерлі меланома	C43 - C44
1.6	Мезотелиалды және жұмсақ тіндердің, ішперде және ішперде артындағы кеңістіктің қатерлі ісіктері	C45 - C49
1.7	Сүт безінің қатерлі ісіктері	C50.0 - C50.9
1.8	Әйел жыныс органдарының қатерлі ісіктері	C51 - C58
1.9	Еркек жыныс органдарының қатерлі ісіктері	C60 - C63
1.10	Зәр шығару жүйесінің қатерлі ісіктері	C64 - C68
1.11	Көз, мидың және орталық жүйке жүйесінің басқа бөліктерінің қатерлі ісіктері	C69 - C72
1.12	Қалқанша безінің және басқа да ішкі эндокринді бездерінің қатерлі ісіктері	C73 - C75
1.13	Дәл орналаспаған, қайталама және анықталмаған учаскелердің қатерлі ісіктері	C76 - C80
1.14	Лимфоидты, қан түзетін және оларға ұқсас тіндердің қатерлі ісіктері	C81 - C96
1.15	Дербес (бастапқы) көптеген локализациядағы қатерлі ісіктері	C97
2.	Барлық локализациядағы туберкулез	A15-A19
2.1	Өкпе туберкулезі	A15.0
2.2	Зәр шығару жүйесінің туберкулезі	A18.1
2.3	Омыртқа, жамбас және / немесе тізе туберкулезі	A18.0
2.4	Орталық жүйке жүйесінің туберкулезі	A17
3.	Ересектердегі қанайналым жүйесінің аурулары - цереброваскулярлы аурулардың салдары: ауыр гемипарез немесе гемиплегия, трипарез немесе триплегия, тетрапарез немесе тетраплегия, қантамырлық деменциямен асқынған ми қан айналымының жедел бұзылыстары	I60.0 - I60.9, I61.0 - I61.9, I62.0, I62.1, I62.9, I63.0 - I63.9, I64, I65.0 - I65.3, I65.8, I65.9, I66.0 - I66.4, I66.8, I66.9, I67.0 - I67.9, I69.0 - I69.4, I69.8
3.1	Лериш синдромы, екі аяқтың облитерациялық атеросклерозы кезінде аяқтың сан, жіліншік оның ішінде Пирогов бойынша аяқ басы	I74.0

	деңгейіндегі ампутациялық тұқылы	
3.2	Лериш синдромы, екі аяқтың облитерациялық атеросклероз әсерінен сан, жіліншік, оның ішінде Пирогов бойынша аяқ басы деңгейінде ампутациялық екі аяқтың тұқылдары	I74.0
4.	Ересектерде созылмалы бүйрек жеткіліксіздігінің терминалдық сатысындағы зәр шығару жүйесінің аурулары	N18.5 (ересектерде)
5.	Ақыл-ой кемістігін қоса алғанда, психикалық аурулар, балалар аутизмі	F00-99
6.	Балалардағы 1 типті қант диабеті	E10 (балаларда)
6.1.	Қант диабеті әсерінен аяқтың сан, жіліншік оның ішінде Пирогов бойынша аяқ басы деңгейіндегі ампутациялық тұқылы	E10-E14
6.2	Қант диабеті әсерінен сан, жіліншік, оның ішінде Пирогов бойынша аяқ басы деңгейінде ампутациялық екі аяқтың тұқылдары	E10-E14
6.3	Балалардағы мукополисахаридоз	E76
	Туа біткен және жүре пайда болған қалпына келмейтін кемістіктер (аяқтың болмауы немесе ампутациясы, рентгендік растау болған кезде, хирургиялық ампутация кезінде - стационарлық науқастың тарихынан алынған үзінділер): екі қол буынының барлық саусақтарының болмауы немесе екі қолдың неғұрлым көп бөлігінің ампутациясы екі аяқтың санның үштен бірінен жоғары бөлігіндегі тұқылы қолды (иық буынынан) және аяқты (жамбас-сан буынынан) экзартикуляциялаудың ұштасуы біріншісін қоспағанда, төрт саусақтың барлық фалангы сүйектерінің, екі қол буынының болмауы біріншісін қоса алғанда, үш саусақтың барлық фалангы	

7.

сүйектерінің, екі қол буынының болмауы
екі қол буынының тиісті алақан сүйектерімен бірінші және екінші саусақтың болмауы
екі қолдың тиісті алақан сүйектерімен үш саусақтың болмауы
қолды иық буынынан экзартикуляциялауы
Шопар бойынша табан тұқылдары
тізе тұқылдары, оның ішінде Пирогов бойынша табанның ампутациясы
жамбас санды буыннан экзартикуляциялауы
протездеуге келмейтін санның көп бөлігінің (жоғарғы үштен бір бөлігі) ампутациясы
екі аяқ жіліншігінің немесе сан буынының протезделген ампутациялық тұқылдары
жіліншік тұқылы немесе бір аяқтың көп бөлігінің ампутациясы төрт саусақ сүйектерінің барлық фалангыларының болмауымен немесе бір қолдың көп бөлігінің ампутациясымен ұштасуы
біріншісін қоспағанда, төрт саусақтың барлық фалангы сүйектерінің болмауы
біріншісін қоса алғанда, үш саусақтың барлық фалангы сүйектерінің болмауы
тиісті алақан сүйектерімен қоса, қолдың бірінші және екінші саусақтарының болмауы
тиісті алақан сүйектерімен қоса, қолдың үш саусағының болмауы
екі қолдың бірінші саусақтарының болмауы
бір қолдың ампутациялық тұқылы
Пирогов бойынша ампутациядан кейінгі табан тұқылы, Шопар буыны деңгейіндегі ақаулы тұқыл және бір аяқтың неғұрлым көп бөлігінің ампутациясы

S48, S58, S68, S78 S88, S98, T05, Q71.0-Q71.3, Q72.0-Q72.3

	Шарп бойынша табан сүйектері бастарының резекциясы бар табанның екіжақты тұқылдары	
7.1	Қайта куәландыру кезінде клиникалық-неврологиялық статус (төменгі параплегия, тетраплегия) деректерімен және аспаптық зерттеу әдістерімен расталған (КТ және/немесе МРТ) омыртқа жарақаттарының салдарынан жұлынның толық анатомиялық үзілісі	S14.1 S24.1 S34.1
8.	Даун синдромы (ауруы)	Q90
9.	Трансплантациясынан кейінгі жағдай (жүрек, өкпе, бауыр, бүйрек, ұйқы безі) немесе жүректің сол жақ қарыншасын (LVAD) немесе толығымен жасанды жүректі (BiVAD) имплантациялаудан кейінгі жағдай (егер бар болса, операцияның барысы сипатталған стационарлық ауру тарихынан үзінділер) - МӨС-ке алғаш рет жолдаған кезде	N18.1-N18.5, N18.8, 18.9, N15.8, N15.9, Q61.8-Q61.9 T86.1, K86.8-K86.9, T86.8, T86.9, K76.6, K76.8, K71.2-K71.6, K71.8, K73.2, K73.8, K73.9, K75.2, K75.4, K74.0, K74.3, K74.4, K74.5, B18.0-B18.2, B18.9, Z94-95
9.1	Чайлда-Пью критерии бойынша бауыр циррозының ауыр түрі, C класс (емге көнбейтін, шиеленіскен асцит, ауыр энцефалопатия, билирубин 51 мкмоль/лден жоғары, альбумин - 28 г/л төмен, ПТВ –6 сек жоғары, ПТИ –40% аз)	K74
10.	Қан аурулары: апластикалық анемия, миелодиспластикалық синдром, иммундық тромбоцитопениялық пурпура, көптеген миелома	D61.3, D61.9; D46.0-D46.7, D46.9; D69.3, D69.6; C90.0-C90.2.
11.	Туа біткен және жүре пайда болған анофтальм. Екі жақты анофтальм, туа біткен рудиментарлы көз алмалары	Q11.1- Q 11.2
12.	Лепра	A30, A30.0-A30.5, A30.8, A30.9, B92
13.	Паркинсон ауруы, Хен-Яру бойынша 5 дәреже (үнемі басқа адамның көмегін қажет етуі)	G20
	Ошақты неврологиялық симптоматикасыз тұрақты компенсацияға дейінгі бас сүйектің көлемі үлкейген және	

14.	гипертензиялық синдромды нақты гидроцефалия, операция жасалған гидроцефалия; ("Вентрикулоперитониялық шунттау" операциясынан кейінгі жағдай)	G 91.1, Q 03.8
15.	Бір немесе бірнеше аяқ-қолдың тұрақты айқын білінетін сал болуы немесе терең парездері, айқын білінетін гипотония және бұлшықет әлсіздігі, тұрақты жайылған гиперкинездер (қос атетоз, хореоатетоз секілді), координацияның айқын білінетін бұзылулары	G 80

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
10-қосымша
Медициналық-әлеуметтік
сараптама жүргізу қағидаларына
16-қосымша
Нысан

Сараптамалық шешімнің парағы

МӘС актісін жіберу күні мен уақыты	М Ә С актісінің нөмірі	М Ә С бөлімінің 1- эксаумалық сарапшысының сараптамалық шешімі	М Ә С бөлімінің 2- эксаумалық сарапшысының сараптамалық шешімі	М Ә С бөлімінің 3- эксаумалық/ тәуелсіз сарапшысының сараптамалық шешімі	Сарапшылардың сараптамалық қорытындысы	Эксаумалық МӘС ӘББ-нің сараптамалық қорытындысы

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
11-қосымша
Медициналық-әлеуметтік
сараптама жүргізу қағидаларына
17-қосымша
Нысан

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі
Министерство труда и социальной защиты населения Республики Казахстан
_____бойынша Халықты әлеуметтік қорғау саласындағы реттеу және бақылау
комитетінің департаменті

Департамент Комитета регулирования и контроля в сфере социальной защиты населения по _____

№ ____ МӘС бөлімінің медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізу хаттамалар журналы

(Хаттамалар "Мүгедектігі бар адамдардың орталықтандырылған деректер банкі" ақпараттық жүйесіне электрондық нысанда қалыптастырылады)

Журнал протоколов проведения медико-социальной экспертизы отдела МСЭ № ____
_ (Протокола формируются в электронном формате в информационной системе "Централизованный банк данных лиц, имеющих инвалидность")

20 ____ жылғы " ____ " _____ басталды (начат)

20 ____ жылғы " ____ " _____ аяқталды (закончен)

Күнделікті хаттама куәландырылатын адамның "Мүгедектігі бар адамдардың орталықтандырылған деректер банкі" ақпараттық жүйесіне енгізілген деректері бойынша қалыптастырылады. Күнделікті хаттама жұмыс күнінің соңында басылып шығарылады, хаттамаға нөмір қойылады, сараптамалық қорытындыны шығаруға қатысқан медициналық-әлеуметтік сараптама бөлімі басшысының, бас мамандардың қолы қойылады және мөртаңбамен расталады.

Әр күнтізбелік айдың соңында хаттамалардың ай сайынғы журналдары қалыптастырылады: ағымдағы айға күнделікті хаттамалардың барлық парақтары хронологиялық тәртіпте нөмірленеді, тігіледі, мөртаңбамен және медициналық-әлеуметтік сараптама бөлімі басшысының қолымен бекітіледі.

В конце каждого календарного месяца формируются ежемесячные журналы протоколов: листы всех ежедневных протоколов за текущий месяц пронумеровываются, прошнуровываются в хронологическом порядке, скрепляются штампом и подписью руководителя отдела медико-социальной экспертизы.

Үлгі

Нөмірленген және баулықтап тігілген

Пронумеровано и прошнуровано _____ бет/листа(-ов)

(сөзбен жазу/прописью)

МӘС бөлімінің басшысы

Руководитель отдела МСЭ _____

(тегі, аты, әкесінің аты (болған кезде), қолы/

фамилия, имя, отчество (при его наличии), подпись)

20 ____ жылғы/год " ____ " _____

Мөр орны/Место печати

Хаттамаларға енгізілген барлық түзетулер, өзгерістер, толықтырулар ескеріліп, мөртаңбамен және медициналық-әлеуметтік сараптама бөлімі басшысының қолымен бекітілуге тиіс.

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі

Министерство труда и социальной защиты населения Республики Казахстан

(өңір,бөлім/регион, отдел)

20 ____ жылғы " ____ " ____ № ____ хаттама

Протокол № ____ от " ____ " ____ 20 ____ года

Тіркеу нөмірі Регистратио нный номер	Акт № № акта	Тегі, аты, әкесінің аты (болған кезде) Фамилия, и м я , отчество (при его наличии)	Туған күні, жасы Дата рождения, возраст	Тіркелген орны Место регистрации	Жұмыс орны, лауазымы Оқу орны Место работы, должность Место учебы	Алғашқы немесе қайта қуәландыру / қуәландыру мақсаты Первичное и ли повторное освидетельс твование/ ц е л ь освидетельс твования	Мүгедектік тобы және себебі, ЖЕҚА дәрежесі, КЕҚА дәрежесі және себебі, еңбекке уақытша жарамсыз д ы қ парағының (анықтамасы н ы ң) ұзақтығы Группа и причина инвалиднос ти, степень У О Т , степень и причина У П Т , продолжите льность листа (справки) временной нетрудоспо собности
1	2	3	4	5	6	7	8

(кестенің жалғасы)

	Қорытынды (мүгедектік тобы, ЖЕҚА дәрежесі,			ОЖБ және/ немесе зардап шеккен қызметкердің көмектің қосымша түрлеріне және күтімге мұқтаждығы туралы	Мүгедектік, ЖЕҚА дәрежесі, КЕҚА дәрежесі туралы анықтаманың, ОЖБ зардап шеккен қызметкердің көмектің қосымша түрлеріне және күтімге мұқтаждығы
--	---	--	--	--	--

Клиникалық-сар аптамалық диагнозы Клинико-экспер тний диагноз	КЕҚА дәрежесі) Заключение (группа инвалидности, степень УОТ, степень УПТ)	Мүгедектіктің, КЕҚА себебі Причина инвалидности, УПТ	Мүгедектіктің, ЖЕҚА, КЕҚА, ОЖБ мерзімі С р о к инвалидности, УОТ, УПТ, ИПР	қорытындысы бойынша оңалту іс-шаралары Реабилитационн ые мероприятия по ИПР и/или заключению о нуждаемости пострадавшего работника в дополнительных видах помощи и уходе	туралы қорытындының нөмірі Номер справки об инвалидности, степени УОТ, степени УПТ, И П Р , заключения о нуждаемости пострадавшего работника в дополнительных видах помощи и уходе
9	10	11	12	13	14

Мөр орны Бөлім басшысы _____ (_____)

Место печати Руководитель отдела (қолы/подпись)

(Тегі, аты, әкесінің аты (болған кезде)

Фамилия, имя, отчество (при его наличии)

Бас мамандар _____ (_____)

Главные специалисты (қолы/подпись)

(Тегі, аты, әкесінің аты (болған кезде)

Фамилия, имя, отчество (при его наличии)

_____ (_____)

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
12-қосымша
Медициналық-әлеуметтік
сараптама жүргізу қағидаларына
18-қосымша
Нысан

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі

Министерство труда и социальной защиты населения Республики Казахстан

_____ бойынша Халықты әлеуметтік қорғау саласындағы реттеу және бақылау
комитетінің департаменті

Департамент Комитета регулирования и контроля в сфере социальной защиты
населения по _____

Медициналық-әлеуметтік сараптаманың әдіснама және бақылау бөлімінің
медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізу хаттамалар журналы

(Хаттамалар "Мүгедектігі бар адамдардың орталықтандырылған деректер банкі"
ақпараттық жүйесіне электрондық нысанда қалыптастырылады)

Журнал протоколов проведения медико-социальной экспертизы отдела методологии и контроля медико-социальной экспертизы

(Протокола формируются в электронном формате в информационной системе "Централизованный банк данных лиц, имеющих инвалидность")

20 __ жылғы " __ " _____ басталды (начат)
20 __ жылғы " __ " _____ аяқталды (закончен)

Күнделікті хаттама куәландырылатын адамның "Мүгедектігі бар адамдардың орталықтандырылған деректер банкі" ақпараттық жүйесіне енгізілген деректері бойынша қалыптастырылады.

Күнделікті хаттама жұмыс күнінің соңында басылып шығарылады, хаттамаға нөмір қойылады, сараптамалық қорытындыны шығаруға қатысқан МӘС ӘББ басшысының, бас мамандардың қолы қойылады және мөртаңбамен расталады.

Әр күнтізбелік айдың соңында хаттамалардың ай сайынғы журналдары қалыптастырылады: ағымдағы айға күнделікті хаттамалардың барлық парақтары хронологиялық тәртіпте нөмірленеді, тігіледі, мөртаңбамен және МӘС ӘББ басшысының қолымен бекітіледі.

Үлгі
Нөмірленген және баулықтап тігілген
Пронумеровано и прошнуровано _____ бет/листа(-ов)
(сөзбен жазу/прописью)
МӘС ӘББ басшысы
Руководитель ОМК МСЭ _____
(тегі, аты, әкесінің аты (болған кезде), қолы/
фамилия, имя, отчество (при его наличии), подпись)
20 __ жылғы/год " __ " _____
Мөр орны /Место печати

Хаттамаларға енгізілген барлық түзетулер, өзгерістер, толықтырулар ескеріліп, мөртаңбамен және МӘС ӘББ басшысының қолымен бекітілуге тиіс.

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі
Министерство труда и социальной защиты населения Республики Казахстан

(өңір/регион)
20 __ жылғы " __ " _____ № _____ хаттама
Протокол № _____ от " __ " _____ 20 __ года

						Мүгедектік тобы, себебі, мерзімі, ЖЕҚА дәрежесі мен мерзімі, КЕҚА
--	--	--	--	--	--	---

№	Тегі, аты, әкесінің аты (болған кезде), туған күні Фамилия, имя, отчество (при его наличии), дата рождения	Тіркелген орны Место регистрации	Жұмыс орны, лауазымы Оқу орны Место работы, должность Место учебы	Куәландыру мақсаты (шағымдану, бақылау) Цель освидетельствования (обжалования, контроль)	М Ә С бөлімінің № және де куәландырылған күні № — отдела МСЭ и дата освидетельствования	дәрежесі, себебі, мерзімі. Еңбекке уақытша жарамсыздық парағының (анықтамасының) ұзақтығы Группа, причина, срок инвалидности, степень и срок УОТ, степень, причина, срок УПТ. Продолжительность листа (справки) временной нетрудоспособности
1	2	3	4	5	6	7
Клиникалық-сараптамалық диагнозы Клинико-экспертный диагноз			Қорытындысы мен ұсынымдары Заключение и рекомендации			
8			9			

Мөр орны Бөлім басшысы _____ (_____)

Место печати Руководитель отдела (қолы/подпись)

(Тегі, аты, әкесінің аты (болған кезде)

Фамилия, имя, отчество (при его наличии)

Бас мамандар _____ (_____)

Главные специалисты (қолы/подпись)

(Тегі, аты, әкесінің аты (болған кезде)

Фамилия, имя, отчество (при его наличии)

_____ (_____)

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
13-қосымша
Медициналық-әлеуметтік
сараптама жүргізу қағидаларына
24-қосымша

Сырттай проактивті куәландырудың (қайта куәландырудың) сараптамалық қорытындысына шағымдану журналы

МӘС актісінің №	Шағымды тіркеу күні	Өтінішті тіркеу №	Аумақтық департаментпен қарау күні	Аумақтық департаментінің басшысы орынбасарының ТАӘ
1	2	3	4	5

кестенің жалғасы

ХӘҚСРБК қарау күні	ХӘҚСРБК маманының аты-жөні	МӘС сарапшылардың сараптамалық қорытындысы	Эксаумақтық МӘС ӘББ сараптамалық қорытындысы
6	7	8	9

кестенің жалғасы

Сараптамалық қорытынды шығарылған күні	Шығыс хатын тіркеу күні	Шығыс хатының №	Шағымды қарау мәртебесі
10	11	12	13

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
14-қосымша
Халықты әлеуметтік қорғау
саласында стационарлық
жағдайда арнаулы әлеуметтік
қызметтер көрсету стандартына
5-қосымша

Стационарлық жағдайда көрсетілетін арнаулы әлеуметтік қызметтердің тізбесі

Көрсетілетін қызметтің атауы
санитариялық-гигиеналық талаптарға сәйкес өмір сүру жағдайларын сақтау
тағамды дайындау, оның ішінде диеталық
киім, аяккиім, төсек-орын, жеке гигиена құралдарын беру
қатты мүкәммал және техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдарды және арнайы жүріп-тұру құралдарын беру
гигиеналық құралдарымен қамтамасыз ету (сабын, жуғыш заттар және өзге де гигиеналық керек-жарақтарды беру)
тұрмыстық қызмет көрсетумен қамтамасыз ету (іш киімді, киімді, төсек жабдықтарын жуу, кептіру, үтіктеу, дезинфекциялау)
тырнақтарды алу
сакал мен мұртты қыру (ерлер үшін)

шаштараз қызметтерін көрсету (кәдімгі шаштаразда қызмет көрсету қиын немесе мүмкін емес қызмет алушылар үшін
калалық телефон байланыс қызметтерін ұсыну
қызмет алушылар үшін азық-түлік және азық-түлік емес тауарларды сатып алу және жеткізу
хаттарды жазуға және оқуға көмек көрсету
қызмет алушыларды емдеуге, оналтуға, оқытуға, мәдени және бос уақыт іс-шараларына қатысуы үшін тасымалдау бойынша көлік қызметтерін ұсыну
жерлеу қызметтерін ұйымдастыру (қайтыс болған адамның туыстары (заңды өкілдері) болмаған немесе олар жерлеумен айналысқысы келмеген жағдайда)
тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі қалыпты кезінде төсектен тұруға, төсекке жатуға, киінуге және шешінуге, жуынуға, тамақ жеуге, ішуге, дәретхананы немесе дәрет ыдысын пайдалануға, қозғалуға көмектесу: бақылау
тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі қалыпты кезінде ваннада, душта жуындыру: бақылау
тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі айқын білінетін кезінде төсектен тұруға, төсекке жатуға, киінуге және шешінуге, жуынуға, тамақ жеуге, ішуге, дәретхананы немесе дәрет ыдысын пайдалануға, қозғалуға, тістерге немесе жаққа күтім жасауға, көзілдірік немесе есту аппараттарын пайдалануға көмектесу
тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі айқын білінетін кезінде жеке гигиена дағдыларын, еңбек, жалпы өмірлік дағдылары мен шеберлігін қалыптастыру
тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі абсолютті және ауыр кезінде төсектен тұруға, төсекке жатуға, киінуге және шешінуге, жуынуға, тамақ жеуге, ішуге, дәретхананы немесе дәрет ыдысын пайдалануға, қозғалуға көмектесу
тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі абсолютті және ауыр кезінде ваннада, душта жуындыру
тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі абсолютті және ауыр кезінде тырнақтарды алу
тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі абсолютті және ауыр кезінде сақал мен мұртты қыру (ерлер үшін)
тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі абсолютті және ауыр кезінде киім, аяқ киім, төсек жабдықтарын, жеке гигиена құралдарын беру
денсаулық сақтау ұйымдарында болған кезде қызмет алушыларға бару, азық-түлік пен жеке керек-жарақтарды жеткізу
қызмет алушылардың жағдайын күнделікті аралау және мониторингілеу
жеке жұмыс жоспарларының орындалуын бақылау (мамандардың жұмысын үйлестіру, жеке жоспарға сәйкес қызмет көрсетуді мониторингілеу)
қызмет алушылардың туыстарымен байланысты ұйымдастыру және қолдау
тиесілі жеңілдіктерді, жәрдемақыларды, өтемақыларды, алименттер мен төлемдердің басқа түрлерін алуға, тұрмыс жағдайын жақсартуға жәрдемдесу
қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға, сондай-ақ бала тәрбиелеп отырған және 18 жастан асқан адамдарға қамқорлық жасайтын отбасыларға отбасының өзін-өзі қамтамасыз ету және материалдық жағдайын жақсарту мәселелері бойынша консультация беру
қызмет алушылардың саны бойынша есепке алуды, статистиканы және есептілікті жүргізу, әлеуметтік-экономикалық мәселелер бойынша мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау
мерекелер мен демалыс іс-шараларын ұйымдастыру
клуб және үйірме жұмыстарын ұйымдастыру және өткізу
қызмет алушыларды бос уақытын өткізуге және мәдени іс-шараларға қатысуға тарту
мәдени іс-шараларға барған кезде қызмет алушыларды алып жүру
дене шынықтыру-сауықтыру және спорт-үйірме іс-шараларын ұйымдастыру (спорттық ойындар, эстафеталар, жарыстар және әлеуметтендіруге бағытталған басқа да іс-шаралар өткізу)

Қазақстан Республикасының Заңнамасына сәйкес арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету саласында және әлеуметтік қамсыздандыру мен көмек алу құқықтарына байланысты мәселелер бойынша заңгерлік консультация беру
заңды маңызы бар құжаттарды ресімдеуге жәрдемдесу
арнаулы әлеуметтік қызметтер ұсынатын және қызмет алушылардың заңды құқықтарын бұзатын немесе нұқсан келтіретін ұйымдардың әрекеттеріне немесе әрекетсіздігіне шағымдарды дайындауға және беруге жәрдемдесу
Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген тәртіппен тиісті жәрдемақыларды, әлеуметтік төлемдерді сенімхат бойынша алу
құқықтар мен мүдделерді қорғау үшін сотта өкілдік етуді қамтамасыз ету
жетім балаларды және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды асырап алу, қорғаншылық және қамқоршылық бойынша заңгерлік консультация беру
алғашқы медициналық тексеру және алғашқы санитариялық өңдеу жүргізу
балаларға арналған медициналық-әлеуметтік сараптаманы (жеке жоспарды қалыптастыру) ұйымдастыру және жүргізу
ересектерге арналған медициналық-әлеуметтік сараптаманы (жеке жоспарды қалыптастыру) ұйымдастыру және жүргізу
бейінді мамандардың, оның ішінде денсаулық сақтау ұйымдарының медициналық консультациясына жәрдемдесу
балаларды уақтылы медициналық-әлеуметтік сараптамадан өткізуге жәрдемдесу
ересектерді уақтылы медициналық-әлеуметтік сараптамадан өткізуге жәрдемдесу
дәрігерге дейінгі көмек көрсету
дәрігерлердің қорытындысы бойынша дәрілік заттармен және медициналық мақсаттағы бұйымдармен қамтамасыз етуге жәрдемдесу: алу, сатып алу
дәрігерлердің қорытындысы бойынша дәрілік заттармен және медициналық бұйымдармен қамтамасыз етуге жәрдемдесу: беру
білікті медициналық консультация беруді ұйымдастыру
балаларға арналған абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес санаторийлік-курорттық емдеумен, техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдармен, міндетті гигиеналық құралдармен қамтамасыз етуге жәрдемдесу
ересектерге арналған абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес санаторийлік-курорттық емдеумен, техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдармен, міндетті гигиеналық құралдармен қамтамасыз етуге жәрдемдесу
мүгедектігі бар балаларды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес протездік-ортопедиялық көмек алуға жәрдемдесу
мүгедектігі бар ересек адамдарды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес протездік-ортопедиялық көмек алуға жәрдемдесу
мүгедектігі бар балаларды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес есту протезі көмегін алуға жәрдемдесу
мүгедектігі бар ересек адамдарды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес есту протезі көмегін алуға жәрдемдесу
қызмет алушыларды техникалық көмекші (компенсаторлық) және міндетті гигиеналық құралдарды пайдалануға үйрету
балаларға арналған әлеуметтік-медициналық мәселелер бойынша, оның ішінде жасына байланысты бейімдеу бойынша консультация беру
ересектерге арналған әлеуметтік-медициналық мәселелер бойынша, оның ішінде жасына байланысты бейімдеу бойынша консультация беру

денсаулыққа байланысты процедураларды жүргізу (дәрі-дәрмектерді қабылдау, тамшыларды тамызу және емдеуші дәрігердің нұсқауымен байланысты процедуралар)
емдеуші дәрігердің нұсқауына сәйкес медициналық процедураларды жүргізу: тері астына және бұлшықет ішіне инъекциялар, жүйелі бақылау
емдеуші дәрігердің нұсқауына сәйкес медициналық процедураларды жүргізу: компресс қою, таңу, ұзақ жатқаннан ойылған жерлерін, жара беттерін емдеу, тазарту клизмалар жасау, зертханалық зерттеулерге материалдарды жинау, міндетті гигиеналық құралдар мен медициналық бұйымдарды қолдануға көмек көрсету
емдік дене жаттығуларын орындауға көмек көрсету
алғашқы медициналық-санитариялық көмек көрсету
санитариялық-гигиеналық қызмет көрсету (сүрту, жуу, гигиеналық ванналар)
денсаулық сақтау ұйымдарына емдеуге жатқызуға және қолдауға жәрдемдесу
емдеу-сауықтыру, оның ішінде денсаулық сақтау ұйымдарында іс-шараларды ұйымдастыру
психоневрологиялық аурулары бар балаларға арналған емдік дене шынықтыру бойынша жеке жаттығу
тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға арналған емдік дене шынықтыру бойынша жеке жаттығу
психоневрологиялық аурулары бар ересектерге арналған емдік дене шынықтыру бойынша жеке жаттығу
мүгедектігі бар адамдарға арналған емдік дене шынықтыру бойынша жеке жаттығу
егде жастағы адамдарға арналған емдік дене шынықтыру бойынша жеке жаттығу
жоғары жиілікті магниттік терапия
ультра жоғары жиілік терапия
дәрілік электрофорез
төмен жиілікті магниттік терапия
сәулемен емдеу
лазерлік терапия
дарсонвализация
электромиостимуляция
ультрадыбыстық терапия
жылумен емдеу – парафиндік терапия
электроэнцефалография
бейімдік дене шынықтыру
робот-қозғалыс терапиясы
құрғақ гидромассаж
спелеотерапия
шунгитотерапия
механотерапия
диспансерлеуді ұйымдастыру
медициналық көрсеткіштер мен жас ерекшеліктеріне (балалар үшін) сәйкес "денсаулық топтарын" құру және жұмысын ұйымдастыру
медициналық көрсеткіштер мен жас ерекшеліктеріне (ересектер үшін) сәйкес "денсаулық топтарын" құру және жұмысын ұйымдастыру
психиатриялық, психотерапевтік қызметтерді көрсету
денсаулық жағдайын күнделікті бақылау
балаларға, тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға патронаждық бақылау

паллиативтік көмек қызметтерді көрсету
паллиативтік көмек палаталарында (бөлімшелерінде) тәулік бойы бақылау
қызмет алушыларды денсаулық сақтау ұйымдарына барған кезде алып жүру (егер денсаулық жағдайы қоғамдық көлікті пайдалануға кедергі болса)
тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемін алуға жәрдемдесу
жеке дене шынықтыру-сауықтыру кешенін таңдау және дамыту
емдік дене шынықтыру нұсқаушысының консультациясы
емдік дене шынықтыру бойынша топтық жаттығу (топ құру)
емдік дене шынықтыру бойынша топтық жаттығу
электрофорез әдісімен дәрі-дәрмектерді енгізу
массаж
емдік атқа мінуді (райттерапия/иппотерапия) пайдалана отырып, денені қалпына келтіру және бейімдеу қызметтері
суда емдік жаттығуларды(жүзу/гидрокинезитерапия) пайдалана отырып, денені қалпына келтіру және қозғалыс функцияларын қалпына келтіру қызметтері
рефлексологиялық қызметтері (ине терапиясы)
галотерапия қызметтері (тұз шахтасы)
ингаляциялық терапия қызметтері
кварц терапиясы қызметтері
психоневрологиялық патологиясы бар балаларға әлеуметтік-педагогикалық консультация беру
тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға әлеуметтік-педагогикалық консультация беру
педагогикалық және коррекциялық-дамыту диагностикасын, баланың жеке басын, даму деңгейін, оның ішінде тірек-қимыл аппараты бұзылған, он сегіз жастан асқан адамдарды тексеруді жүргізу
балаларды және он сегіз жастан асқан адамдарды олардың дене мүмкіндіктері мен ақыл-ой қабілеттерін ескере отырып, арнайы білім беру бағдарламалары бойынша оқытуды ұйымдастыру
дене шынықтыру мен гимнастика жүргізу
дене шынықтыру-сауықтыру шараларын ұйымдастыру (спорттық ойындар, эстафеталар, жарыстар және әлеуметтендіруге бағытталған басқа да іс-шаралар)
балалардың дене және психикалық қабілеттеріне сәйкес арнайы білім беру бағдарламалары бойынша білім алуға жәрдемдесу
жалпы білім беретін мектептерде, техникалық және кәсіптік ұйымдарда тірек-қимыл аппараты бұзылған балалардың білім алуына жәрдемдесу
ересектерге кәсіптік білім алуға жәрдемдесу
балаларды, оның ішінде тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларды педагогикалық түзету
есту қабілеті бұзылған балалар мен мүгедектігі бар адамдардың, сондай-ақ олардың ата-аналары мен басқа да мүдделі адамдардың ымдау тілін меңгеруіне жәрдемдесу
ымдау тілін аудару қызметі
әлеуметтік дағдылары өте төмен деңгейдегі тұрмыстық және қол шеберлігінің негіздерін, күнделікті және қоғамдық орындардағы мінез-құлықты, өзін-өзі бақылауды, қарым-қатынас дағдыларын және тіршіліктің басқа түрлеріне үйрету
әлеуметтік дағдылары төмен деңгейдегі тұрмыстық және қол шеберлігінің негіздерін, күнделікті және қоғамдық орындардағы мінез-құлықты, өзін-өзі бақылауды, қарым-қатынас дағдыларын және тіршіліктің басқа түрлеріне үйрету

балалар мен 18 жастан асқан адамдарды әлеуметтік дағдылары қалыпты деңгейдегі тұрмыстық және қол шеберлігінің негіздерін, күнделікті және қоғамдық орындардағы мінез-құлықты, өзін-өзі бақылауды, қарым-қатынас дағдыларын және тіршіліктің басқа түрлеріне үйрету
балаларда еңбек дағдыларын тексеру бойынша іс-шараларды өткізу
ересектерде еңбек дағдыларын тексеру бойынша іс-шараларды өткізу
емдік және еңбек қызметін жүзеге асыру
тірек-қимыл аппараты бұзылған балалар мен мүгедектігі бар адамдарға кәсіптік бағдар беру
мүгедектігі бар адамдарды кәсіптік оңалту
бейіні бойынша еңбек дағдыларын қалыптастыру
қызмет алушыларды қолжетімді кәсіптік дағдыларға үйрету бойынша іс-шараларды жүргізу
қарттар мен он сегіз жастан асқан адамдарға үй шаруашылығының жоғалған дағдыларын қалпына келтіру қызметтері
жұмысқа орналасуға жәрдемдесу
психологиялық диагностика және тұлғаны тексеру
психоневрологиялық аурулары бар балаларға әлеуметтік-психологиялық патронаж (жүйелі бақылау)
тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға әлеуметтік-психологиялық патронаж (жүйелі бақылау)
психоневрологиялық аурулары бар ересектерге әлеуметтік-психологиялық патронаж (жүйелі бақылау)
мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік-психологиялық патронаж (жүйелі бақылау)
егде жастағы адамдарға әлеуметтік-психологиялық патронаж (жүйелі бақылау)
психопрофилактикалық жұмыс
психологиялық консультация беру
жедел психологиялық (соның ішінде телефон арқылы) көмек көрсету
қызмет алушыларға психологиялық көмек көрсету, оның ішінде әңгімелесу, қарым-қатынас, тыңдау, ынталандыру, белсенді болуға ынталандыру
психологиялық тренингтер
балаларға арналған психологиялық түзету
ересектерге арналған психологиялық түзету
өзара қолдау топтарында және қарым-қатынас клубтарында сабақтар өткізу
қолайлы психологиялық ахуалды қамтамасыз ету, жанжалды жағдайлардың алдын алу және шешу үшін отбасы мүшелеріне психологиялық көмек көрсету

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
15-қосымша
Халықты әлеуметтік қорғау
саласында жартылай
стационарлық жағдайда арнаулы
әлеуметтік қызметтер
көрсету стандартына
5-қосымша

Жартылай стационарлық жағдайда көрсетілетін арнаулы әлеуметтік қызметтердің тізбесі

Көрсетілетін қызметтің атауы

санитариялық-гигиеналық талаптарға сәйкес өмір сүру жағдайларын сақтау
тағамды дайындау, оның ішінде диеталық
төсек-орын, жеке гигиена құралдарын беру
қатты мүкәммал және техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдарды және арнайы көлік құралдарын қамтамасыз ету
тұрмыстық қызмет көрсетумен қамтамасыз ету (төсек жабдықтарын жуу, кептіру, үтіктеу, дезинфекциялау)
хаттарды жазуға және оқуға көмек көрсету
қызмет алушыларды емдеуге, оңалтуға, оқытуға, мәдени және бос уақыт іс-шараларына қатысуы үшін тасымалдау бойынша көлік қызметтерін ұсыну
қызмет алушылардың отбасы мүшелерін жеке қызмет көрсету және санитариялық-гигиеналық сипаттағы практикалық дағдыларға үйрету
тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі қалыпты кезінде төсектен тұруға, төсекке жатуға, киінуге және шешінуге, жуынуға, тамақ жеуге, ішуге, дәретхананы немесе дәрет ыдысын пайдалануға, қозғалуға көмектесу: бақылау
тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі айқын білінетін кезінде төсектен тұруға, төсекке жатуға, киінуге және шешінуге, жуынуға, тамақ жеуге, ішуге, дәретхананы немесе дәрет ыдысын пайдалануға, қозғалуға, тістерге немесе жаққа күтім жасауға, көзілдірік немесе есту аппараттарын пайдалануға көмектесу
тыныс-тіршілігінің шектелу дәрежесі айқын білінетін кезінде жеке гигиена дағдыларын, еңбек, жалпы өмірлік дағдылары мен шеберлігін қалыптастыру
қызмет алушылардың жағдайын күнделікті аралау және мониторингілеу
жеке жұмыс жоспарларының орындалуын бақылау (мамандардың жұмысын үйлестіру, жеке жоспарға сәйкес қызмет көрсетуді мониторингілеу)
қызмет алушылардың туыстарымен байланысты ұйымдастыру және қолдау
тиесілі жеңілдіктерді, жәрдемақыларды, өтемақыларды, алименттер мен төлемдердің басқа түрлерін алуға , тұрмыс жағдайын жақсартуға жәрдемдесу
қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға, сондай-ақ бала тәрбиелеп отырған және 18 жастан асқан адамдарға қамқорлық жасайтын отбасыларға отбасының өзін-өзі қамтамасыз ету және материалдық жағдайын жақсарту мәселелері бойынша консультация беру
қызмет алушылардың саны бойынша есепке алуды, статистиканы және есептілікті жүргізу, әлеуметтік-экономикалық мәселелер бойынша мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау
мерекелер мен демалыс іс-шараларын ұйымдастыру
клуб және үйірме жұмыстарын ұйымдастыру және өткізу
қызмет алушыларды бос уақытын өткізуге және мәдени іс-шараларға қатысуға тарту
мәдени іс-шараларға барған кезде қызмет алушыларды алып жүру
дене шынықтыру-сауықтыру және спорт-үйірме іс-шараларын ұйымдастыру (спорттық ойындар, эстафеталар, жарыстар және әлеуметтендіруге бағытталған басқа да іс-шаралар өткізу)
Қазақстан Республикасының Заңнамасына сәйкес арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету саласында және әлеуметтік қамсыздандыру мен көмек алу құқықтарына байланысты мәселелер бойынша заңгерлік консультация беру
заңды маңызы бар құжаттарды ресімдеуге жәрдемдесу
арнаулы әлеуметтік қызметтер ұсынатын және қызмет алушылардың заңды құқықтарын бұзатын немесе нұқсан келтіретін ұйымдардың әрекеттеріне немесе әрекетсіздігіне шағымдарды дайындауға және беруге жәрдемдесу

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген тәртіппен тиісті жәрдемақыларды, әлеуметтік төлемдерді сенімхат бойынша алу
құқықтар мен мүдделерді қорғау үшін сотта өкілдік етуді қамтамасыз ету
жетім балаларды және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды асырап алу, қорғаншылық және қамқоршылық бойынша заңгерлік консультация беру
алғашқы медициналық тексеру және алғашқы санитариялық өңдеу жүргізу
балаларға арналған медициналық-әлеуметтік сараптаманы (жеке жоспарды қалыптастыру) ұйымдастыру және жүргізу
ересектерге арналған медициналық-әлеуметтік сараптаманы (жеке жоспарды қалыптастыру) ұйымдастыру және жүргізу
бейінді мамандардың, оның ішінде денсаулық сақтау ұйымдарының медициналық консультациясына жәрдемдесу
балаларды уақтылы медициналық-әлеуметтік сараптамадан өткізуге жәрдемдесу
ересектерді уақтылы медициналық-әлеуметтік сараптамадан өткізуге жәрдемдесу
дәрігерге дейінгі көмек көрсету
дәрігерлердің қорытындысы бойынша дәрілік заттармен және медициналық мақсаттағы бұйымдармен қамтамасыз етуге жәрдемдесу: беру
білікті медициналық консультация беруді ұйымдастыру
балаларға арналған абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес санаторийлік-курорттық емдеумен, техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдармен, міндетті гигиеналық құралдармен қамтамасыз етуге жәрдемдесу
ересектерге арналған абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес санаторийлік-курорттық емдеумен, техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдармен, міндетті гигиеналық құралдармен қамтамасыз етуге жәрдемдесу
мүгедектігі бар балаларды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес протездік-ортопедиялық көмек алуға жәрдемдесу
мүгедектігі бар ересек адамдарды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес протездік-ортопедиялық көмек алуға жәрдемдесу
мүгедектігі бар балаларды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес есту протезі көмегін алуға жәрдемдесу
мүгедектігі бар ересек адамдарды абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес есту протезі көмегін алуға жәрдемдесу
қызмет алушыларды техникалық көмекші (компенсаторлық) және міндетті гигиеналық құралдарды пайдалануға үйрету
балаларға арналған әлеуметтік-медициналық мәселелер бойынша, оның ішінде жасына байланысты бейімдеу бойынша консультация беру
ересектерге арналған әлеуметтік-медициналық мәселелер бойынша, оның ішінде жасына байланысты бейімдеу бойынша консультация беру
денсаулыққа байланысты процедураларды жүргізу (дәрі-дәрмектерді қабылдау, тамшыларды тамызу және емдеуші дәрігердің нұсқауымен байланысты процедуралар)
емдеуші дәрігердің нұсқауына сәйкес медициналық процедураларды жүргізу: тері астына және бұлшықет ішіне инъекциялар, жүйелі бақылау
емдеуші дәрігердің нұсқауына сәйкес медициналық процедураларды жүргізу: компресс қою, таңу, ұзақ жатқаннан ойылған жерлерін, жара беттерін емдеу, тазарту клизмалар жасау, зертханалық зерттеулерге материалдарды жинау, міндетті гигиеналық құралдар мен медициналық бұйымдарды қолдануға көмек көрсету
емдік дене жаттығуларын орындауға көмек көрсету

алғашқы медициналық-санитариялық көмек көрсету
денсаулық сақтау ұйымдарына емдеуге жатқызуға және қолдауға жәрдемдесу
емдеу-сауықтыру, оның ішінде денсаулық сақтау ұйымдарында іс-шараларды ұйымдастыру
психоневрологиялық аурулары бар балаларға арналған емдік дене шынықтыру бойынша жеке жаттығу
абилитациялау мен оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға арналған емдік дене шынықтыру бойынша жеке жаттығу
психоневрологиялық аурулары бар ересектерге арналған емдік дене шынықтыру бойынша жеке жаттығу
мүгедектігі бар адамдарға арналған емдік дене шынықтыру бойынша жеке жаттығу
егде жастағы адамдарға арналған емдік дене шынықтыру бойынша жеке жаттығу
жоғары жиілікті магниттік терапия
ультра жоғары жиілік терапия
дәрілік электрофорез
төмен жиілікті магниттік терапия
сәулемен емдеу
лазерлік терапия
дарсонвализация
электрмиостимуляция
ультрадыбыстық терапия - удт
жылумен емдеу – парафиндік терапия
электроэнцефалография
бейімдік дене шынықтыру
робот-қозғалыс терапиясы
кұрғақ гидромассаж
спелеотерапия
шунгитотерапия
механотерапия
диспансерлеуді ұйымдастыру
медициналық көрсеткіштер мен жас ерекшеліктеріне (балалар үшін) сәйкес "денсаулық топтарын" құру және жұмысын ұйымдастыру
медициналық көрсеткіштер мен жас ерекшеліктеріне (ересектер үшін) сәйкес "денсаулық топтарын" құру және жұмысын ұйымдастыру
психиатриялық, психотерапевтік қызметтерді көрсету
денсаулық жағдайын күнделікті бақылау
балаларға, тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға патронаждық бақылау
қызмет алушыларды денсаулық сақтау ұйымдарына барған кезде алып жүру (егер денсаулық жағдайы қоғамдық көлікті пайдалануға кедергі болса)
тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемін алуға жәрдемдесу
жеке дене шынықтыру-сауықтыру кешенін таңдау және дамыту
емдік дене шынықтыру нұсқаушысының консультациясы
емдік дене шынықтыру бойынша топтық жаттығу (топ құру)
емдік дене шынықтыру бойынша топтық жаттығу
электрофорез әдісімен дәрі-дәрмектерді енгізу

массаж
емдік атқа мінуді (райттерапия/иппотерапия) пайдалана отырып, денені қалпына келтіру және бейімдеу қызметтері
суда емдік жаттығуларды (жүзу/гидрокинезитерапия) пайдалана отырып, денені қалпына келтіру және қозғалыс функцияларын қалпына келтіру қызметтері
рефлексологиялық қызметтері (ине терапиясы)
галотерапия қызметтері (тұз шахтасы)
ингаляциялық терапия қызметтері
кварц терапиясы қызметтері
психоневрологиялық патологиясы бар балаларға әлеуметтік-педагогикалық консультация беру
тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға әлеуметтік-педагогикалық консультация беру
педагогикалық және коррекциялық-дамыту диагностикасын, баланың жеке басын, даму деңгейін, оның ішінде тірек-қимыл аппараты бұзылған, он сегіз жастан асқан адамдарды тексеруді жүргізу
балаларды және он сегіз жастан асқан адамдарды олардың дене мүмкіндіктері мен ақыл-ой қабілеттерін ескере отырып, арнайы білім беру бағдарламалары бойынша оқытуды ұйымдастыру
дене шынықтыру мен гимнастика жүргізу
дене шынықтыру-сауықтыру шараларын ұйымдастыру (спорттық ойындар, эстафеталар, жарыстар және әлеуметтендіруге бағытталған басқа да іс-шаралар)
жалпы білім беретін мектептерде, техникалық және кәсіптік ұйымдарда тірек-қимыл аппараты бұзылған балалардың білім алуына жәрдемдесу
ересектерге кәсіптік білім алуға жәрдемдесу
балаларды, оның ішінде тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларды педагогикалық түзету
есту қабілеті бұзылған балалар мен мүгедектігі бар адамдардың, сондай-ақ олардың ата-аналары мен басқа да мүдделі адамдардың ымдау тілін меңгеруіне жәрдемдесу
ымдау тілін аудару қызметі
әлеуметтік дағдылары өте төмен деңгейдегі тұрмыстық және қол шеберлігінің негіздерін, күнделікті және қоғамдық орындардағы мінез-құлықты, өзін-өзі бақылауды, қарым-қатынас дағдыларын және тіршіліктің басқа түрлеріне үйрету
әлеуметтік дағдылары төмен деңгейдегі тұрмыстық және қол шеберлігінің негіздерін, күнделікті және қоғамдық орындардағы мінез-құлықты, өзін-өзі бақылауды, қарым-қатынас дағдыларын және тіршіліктің басқа түрлеріне үйрету
балалар мен 18 жастан асқан адамдарды әлеуметтік дағдылары қалыпты деңгейдегі тұрмыстық және қол шеберлігінің негіздерін, күнделікті және қоғамдық орындардағы мінез-құлықты, өзін-өзі бақылауды, қарым-қатынас дағдыларын және тіршіліктің басқа түрлеріне үйрету
балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеу және олардың арнайы оқу бағдарламалары бойынша білім алуы үшін жағдай жасау мәселелері бойынша отбасы мүшелеріне консультация беру
отбасы мүшелерін балалар мен он сегіз жастан асқан адамдарды үйдегі қажетті өмірлік дағдыларға қалыптастыруды үйрету
балаларда еңбек дағдыларын тексеру бойынша іс-шараларды өткізу
ересектерде еңбек дағдыларын тексеру бойынша іс-шараларды өткізу
емдік және еңбек қызметін жүзеге асыру
тірек-қимыл аппараты бұзылған балалар мен мүгедектігі бар адамдарға кәсіптік бағдар беру
мүгедектігі бар адамдарды кәсіптік оңалту
бейіні бойынша еңбек дағдыларын қалыптастыру
қызмет алушыларды қолжетімді кәсіптік дағдыларға үйрету бойынша іс-шараларды жүргізу

қарттар мен он сегіз жастан асқан адамдарға үй шаруашылығының жоғалған дағдыларын қалпына келтіру қызметтері
жұмысқа орналасуға жәрдемдесу
қызмет алушыларға және олардың отбасы мүшелеріне үй еңбегін ұйымдастыруда консультация беру
психологиялық диагностика және тұлғаны тексеру
психоневрологиялық аурулары бар балаларға әлеуметтік-психологиялық патронаж (жүйелі бақылау)
тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға әлеуметтік-психологиялық патронаж (жүйелі бақылау)
психоневрологиялық аурулары бар ересектерге әлеуметтік-психологиялық патронаж (жүйелі бақылау)
мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік-психологиялық патронаж (жүйелі бақылау).
егде жастағы адамдарға әлеуметтік-психологиялық патронаж (жүйелі бақылау).
психопрофилактикалық жұмыс
психологиялық консультация беру
жедел психологиялық (соның ішінде телефон арқылы) көмек көрсету
қызмет алушыларға психологиялық көмек көрсету, оның ішінде әңгімелесу, қарым-қатынас, тыңдау, ынталандыру, белсенді болуға ынталандыру
психологиялық тренингтер
балаларға арналған психологиялық түзету
ересектерге арналған психологиялық түзету
өзара қолдау топтарында және қарым-қатынас клубтарында сабақтар өткізу
қолайлы психологиялық ахуалды қамтамасыз ету, жанжалды жағдайлардың алдын алу және шешу үшін отбасы мүшелеріне психологиялық көмек көрсету

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі
2025 жылғы 2 мамырдағы
№ 131 бұйрығына
16-қосымша
Халықты әлеуметтік қорғау
саласында үйде қызметтер
көрсету жағдайында арнаулы
әлеуметтік қызметтер
көрсету стандартына
5-қосымша

Үйде көрсетілетін арнаулы әлеуметтік қызметтердің тізбесі

Көрсетілетін қызметтің атауы
жеке жұмыс жоспарларының орындалуын бақылау (мамандардың жұмысын үйлестіру, жеке жоспарға сәйкес қызмет көрсетуді бақылау)
денсаулық жағдайы бойынша әдеттегі күнделікті рәсімдерді, оның ішінде төсектен тұру, төсекке жату, киіну және шешіну, жуыну, тамақ жеу, ішу, дәретхананы немесе дәрет ыдысын пайдалану, қозғалу, тістерге немесе жаққа күтім жасау, көзілдірік немесе есту аппараттарын пайдалану, тырнақтарын алу, ерлер үшін сакал-мұртын алу сияқты күнделекті тұрмыстық рәсімдерді орындауға кабілетсіз қызмет алушыларға жеке қызмет көрсету және гигиеналық сипаттағы әлеуметтік-тұрмыстық қызметтерді көрсету
қарттар мен мүгедектігі бар адамдар үшін жерлеуді ұйымдастыруға жәрдемдесу (қайтыс болған туыстары (заңды өкілдері) болмаған кезде)

қызмет алушылардың отбасы мүшелерін жеке қызмет көрсету және санитарлық-гигиеналық сипаттағы практикалық дағдыларға үйрету
мүгедектігі бар балаларды үйден тыс бір елді мекен шегінде бірге алып жүру
қарттар мен мүгедектігі бар адамдарды үйден тыс бір елді мекен шегінде бірге алып жүру
қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға хат жазуға және оқуға көмек көрсету
қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға ыстық түскі асты, азық-түлік және азық-түлік емес қажетті заттарды сатып алуға және үйге жеткізуге жәрдемдесу
қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға тамақ дайындауға көмектесу
орталықтандырылған жылу және (немесе) сумен жабдықталмаған тұрғын үй-жайларда тұратын қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға пештерді жағуға, отын, көмір және су жеткізуге жәрдемдесу
қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға заттарды жууға, химиялық тазалауға, жөндеуге және оларды кері жеткізу
қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға киім жууға көмектесу
қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арналған тұрғын үй-жайларды жөндеу мен тазалауды ұйымдастыруға жәрдемдесу
қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға тұрғын үй және коммуналдық қызметтерді төлеуге жәрдемдесу
тиесілі жеңілдіктерді, жәрдемақыларды, өтемақыларды, алименттер мен төлемдердің басқа түрлерін алуға, тұрмыс жағдайын жақсартуға жәрдемдесу
қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға, сондай-ақ бала тәрбиелеп отырған және 18 жастан асқан адамдарға қамқорлық жасайтын отбасыларға отбасының өзін-өзі қамтамасыз ету және материалдық жағдайын жақсарту мәселелері бойынша консультация беру
қызмет алушылардың саны бойынша есепке алуды, статистиканы және есептілікті жүргізу, әлеуметтік-экономикалық мәселелер бойынша мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдармен өзара іс-қимыл жасау
мерекелер мен демалыс іс-шараларын ұйымдастыру
клуб және үйірме жұмыстарын ұйымдастыру және өткізу
қызмет алушыларды бос уақытын өткізуге және мәдени іс-шараларға қатысуға тарту
мәдени іс-шараларға барған кезде қызмет алушыларды алып жүру
арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету саласында және әлеуметтік қамсыздандыру мен көмек алу құқықтарына байланысты мәселелер бойынша заңнамаға сәйкес заңгерлік консультация беру
заңды маңызы бар құжаттарды ресімдеуге жәрдемдесу
арнаулы әлеуметтік қызметтер ұсынатын және қызмет алушылардың заңды құқықтарын бұзатын немесе нұқсан келтіретін ұйымдардың әрекеттеріне немесе әрекетсіздігіне шағымдарды дайындауға және беруге жәрдемдесу
Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген тәртіппен тиісті жәрдемақыларды, әлеуметтік төлемдерді сенімхат бойынша алу
отбасында қызмет алушыларға немесе олардың отбасы мүшелеріне жасалған физикалық және психикалық зорлық-зомбылыққа кінәлі адамдарды қылмыстық жауапкершілікке тартуға жәрдемдесу
қорғаншылық немесе қамқоршылық жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын органдарға балаларды, оның ішінде тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларды "Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы" Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес асырап алуға, қамқоршылыққа, патронатқа, қорғаншылыққа орналастыруға жәрдемдесу
қызмет алушыларды арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсететін мекемелерге, ұйымдарға орналастыруға жәрдемдесу, оның ішінде стационарлық және жартылай стационарлық үлгідегі ұйымдарда құжаттарды ресімдеуге жәрдемдесу

балаларды, оның ішінде тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларды тәрбиелеуден жалтарған ата-аналарға қатысты кәмететке толмағандардың істері жөніндегі комиссияға ұсыныстарды ресімдеу
қызмет алушыларға жұмысқа орналасу үшін құжаттарды ресімдеуде, жеке басын куәландыратын құжатты және заңды маңызы бар құжаттарды алуда заң көмегін көрсетуге жәрдемдесу
Қазақстан Республикасының Азаматтық іс жүргізу кодексінде, "Адвокаттық қызмет және заң көмегі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген жағдайларда және тәртіппен адвокаттан тегін заң көмегін алуға жәрдемдесу
бейінді мамандардың, оның ішінде денсаулық сақтау ұйымдарының медициналық консультациясына жәрдемдесу
алғашқы медициналық көмек көрсету
дәрігерлердің қорытындысы бойынша дәрілік заттармен және медициналық мақсаттағы бұйымдармен қамтамасыз етуге жәрдемдесу: алу, сатып алу
балаларға арналған абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес санаторийлік-курорттық емдеумен, техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдармен, міндетті гигиеналық құралдармен қамтамасыз етуге жәрдемдесу
ересектерге арналған абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес санаторийлік-курорттық емдеумен, техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдармен, міндетті гигиеналық құралдармен қамтамасыз етуге жәрдемдесу
қызмет алушыларды техникалық көмекші (компенсаторлық) және міндетті гигиеналық құралдарды пайдалануға үйрету
денсаулыққа байланысты процедураларды жүргізу (дәрі-дәрмектерді қабылдау, тамшыларды тамызу және емдеуші дәрігердің нұсқауымен байланысты процедуралар)
емдік дене жаттығуларын орындауға көмек көрсету
балаларға, тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға патронаждық бақылау
медициналық-әлеуметтік сараптама жүргізуге көмек көрсету
тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемін алуға жәрдемдесу
абилитациялаудың және оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес протездік-ортопедиялық және есту аппаратын алуға жәрдемдесу
жасына байланысты бейімделу мәселелерін қоса алғанда, әлеуметтік және медициналық мәселелер бойынша консультация беру
дәрігерді үйге шақыру және қызмет алушыларды денсаулық сақтау ұйымдарына алып жүру
мүгедектігі бар адамдар мен қарттарға санитариялық-гигиеналық қызмет көрсету (сүрту, жуу, гигиеналық ванналар)
оңалту шараларын жүргізуге жәрдемдесу (оңалту қызметтерін алу кезіндегі сүйемелдеу
балалардың дене және психикалық қабілеттеріне сәйкес арнайы білім беру бағдарламалары бойынша білім алуына жәрдемдесу
жалпы білім беретін мектептерде, техникалық және кәсіптік ұйымдарда тірек-қимыл аппараты бұзылған балалардың білім алуына жәрдемдесу
ересектерге кәсіптік білім алуға көмектесу
балалар мен 18 жастан асқан адамдарды әлеуметтік дағдылары қалыпты деңгейдегі тұрмыстық және қол шеберлігінің негіздерін, күнделікті және қоғамдық орындардағы мінез-құлықты, өзін-өзі бақылауды, қарым-қатынас дағдыларын және тіршіліктің басқа түрлеріне үйрету
әлеуметтік-педагогикалық консультация беру
өзін-өзі күту, жеке гигиенаны, күнделікті өмірде және қоғамдық орындарда өзін-өзі ұстау, бақылау, қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыру жөніндегі қызметтері

балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеу және олардың арнайы оқу бағдарламалары бойынша білім алуы үшін жағдай жасау мәселелері бойынша отбасы мүшелеріне консультация беру
ата-аналарды немесе отбасы мүшелерін үйде оңалту негіздеріне үйрету
отбасы мүшелерін балалар мен он сегіз жастан асқан адамдарды үйдегі қажетті өмірлік дағдыларға қалыптастыруды үйрету
тірек-қимыл аппараты бұзылған балалар мен мүгедектігі бар адамдарға кәсіптік бағдар беру
жұмысқа орналасуға жәрдемдесу
қызмет алушыларға және олардың отбасы мүшелеріне үй еңбегін ұйымдастыруда консультация беру
қызмет алушыларға психологиялық көмек көрсету, оның ішінде әңгімелесу, қарым-қатынас, тыңдау, ынталандыру, белсенді болуға ынталандыру
қолайлы психологиялық ахуалды қамтамасыз ету, жанжалды жағдайлардың алдын алу және шешу үшін отбасы мүшелеріне психологиялық көмек көрсету
әлеуметтік-психологиялық патронаж (жүйелі бақылау)

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК